Serie nouă
martie 2014
3
(CLII)
36 pagini
10 lei

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

Rigoletto la ONB
Adio, Nicolae Herlea!
Remember Elena Cernei
Amintirea lui Mandy (I)
Viitorul muzicii uşoare româneşti
Primul nostru "Cerb de aur" (VI)

În imagine: **Elena Cernei**,
în rolul **Amneris** din opera *Aida* de G. Verdi
Metropolitan Opera, New York

Scop şi ideal

Liviu DĂNCEANU

E bine în artă să nu confundăm idealurile cu scopurile. Scopul, în general, ține de eficiență; idealul de gratuitate. Dacă primul reprezintă un țel intermediar, al doilea este țelul ultim. Ca să scurtez, scopul e mai aproape de materie decât idealul, care este, în principal, o investiție a spiritului.

De multe ori, noi compozitorii spunem: îmi doresc mult ca ultima mea lucrare să aibă succes. Este, într-adevăr, un scop şi nu un ideal. Vicios ar fi să afirm că idealul meu este ca opusul pe care tocmai l-am isprăvit să repurteze succes.

Asta pentru că succesul e un fenomen colateral, de loc obligatoriu, al reuşitei. El nu trebuie să fie un ideal (nici nu poate fi), ci, eventual, un derizoriu scop de moment.

Altceva e când îți propui ca muzica ta să dobândească acea sinceritate şi autenticitate capabile să o personalizeze la modul peremptoriu. Abia aici recunoaştem idealul. A încurca idealurile cu scopurile înseamnă a gestiona greşit atât circumstanțele indezirabile, cât şi proiectele cele mai atractive. Ratarea acestora din urmă poate surveni şi din credința că, odată finalizat proiectul, idealul a fost atins. Nimic mai riscant, căci, probabil, cel mai performant moment al unei compoziții e acela în care aştepți încă să o aşterni pe foaia cu portative. Deducem de aici că virtualitatea e mai aseptică decât actualitatea.

De multe ori aspirația către ideal e mai puțin tensionată în raport cu cea care arondează scopul. În vreme ce formularea idealului se face cu o anume destindere, chiar discreție, identificarea şi, mai ales, atingerea scopului se realizează îndeobşte sub semnul unui stres solemn, a unei crispări paralizante, cu un uriaş abuz de protocol. Nu degeaba se spune că scopul e dramatic, iar idealul grațios. Aşa cum dramatic este jocul cu ingeniozitatea (despre care Andrei Pleşu spunea că e combinatorie), cu virtuozitatea sau doar cu dexteritatea, în timp ce exercițiul creativității este, evident, plin de suplețe şi grație. Silogistic vorbind, nu ne rămâne decât să constatăm asocierea scopului cu virtuozitatea şi a idealului cu creativitatea.

Ar mai fi ceva: scopul e uneori zgomotos, lansat “în atac”, alteori e în stare, de dragul reuşitei, să “armonizeze” simplificator complicațiile caracteristice antinomiilor sonore. Idealul, dimpotrivă, e mereu în expectativă, amintindu-ne însă ciclic deviza creatorului conform căreia el este ceasul deşteptător într-o lume care vede în condiția artistului un revoltat de meserie. Iar dacă scopul permite țopăirea eficace printre variile variante de expresie emanate de mareea globalizării, idealul are un flux, o autoritate şi o forță afirmativă ce nu permit nici tatonările, nici derogările.

Cu toate acestea scopul e mult mai uşor de recunoscut decât idealul. Pesemne că explicația constă în criza de identitate. Compozitorii nu mai ştiu să deosebească masca de chip. În cazul muzicii, masca e ceea ce se relevă, iar chipul ceea ce se revelă. Masca are întotdeauna nevoie de companie (acompaniază ceva sau pe cineva). Chipul slăveşte soliloqul, suferind cumplit când îşi pierde singurătatea. Atunci nu mai are viață interioară. Or, un compozitor care nu e destul de singur, care nu mai are viață interioară, care devine un tonomat public ori exclusiv o prezență civică, are toate şansele să-şi piardă chipul. Fie el angelic sau demonic. La limită, cred că putem chiar forța o anume analogie, pe de o parte între scop şi reprezentările demonice şi, pe de altă parte, între ideal şi “practicile” angelice. Lasă că, aşa cum spunea Claudel, în vreme ce îngerii procedează prin “inducție” (se distribuie asemenea curentului electric), demonii funcționează prin “seducție” (te înhață, te ispitesc). Însă chiar fiind inductiv (idealul) ori seducător (scopul) e normal să faci tot ce poți pentru a le supraviețui, dar să nu vrei supraviețuirea cu ori preț.

DIN SUMAR

Rigoletto la ONB 2-3
Balet 6-7
Concerte sub... lupă 9-11
Remember Elena Cernei 12
Adio, Nicolae Herlea! 14-15
Punctul pe j... azz 18-19
Istorii neromanțate (IV) 22-23
Pe scene 24-25
Premiere 26-27
Femina 28-29
Concerte 30
Recenzii 31
Amintirea lui Mandy (I) 32-33
“Cenuşa timpului” 35
Muzica pe micul ecran 36

Chicago Post

Norela Liviana COSTEA

Rigoletto: o poveste transpusă din secolul al şaisprezecelea în secolul al douăzecilea, din Italia în Illinois. Verdi a fost reinterpretat în manieră aproape cinematografică de regizorul australian Stephen Barlow, pe scena Operei Naţionale fiind inserate o mulţime de elemente noi, inovatoare, sau pur şi simplu diferite faţă de concepţia tradiţională, elemente care însă nu voalează semnificaţia acţiunilor dorite a fi reliefate de compozitor.

Elemente noi vom găsi pe tot parcursul operei, şi în materialele de promovare – de la afiş la teasere şi masivitatea cu care a fost promovată această producţie, nouă pentru teatrul liric din Bucureşti şi nu numai – dar şi în soluţiile regizorale, de scenografie, coregrafie şi lighting design.

Stephen Barlow pune în prim plan ironia dorită de compozitor, concentrând acţiunea operei într-o multitudine de acţiuni, atitudini, gesturi care nu fac decât să

Martin Fülöp

adâncească această prăpastie între muzica – foarte melodioasă, romantică, dorind de fericire – şi acţiunea operei – lipsită de curăţia dragostei, diformă (în sensul literal al cuvântului), sărăcită de sentimentele nobile.

Scenograful Yannis Thavoris încadrează toate acestea în decorul douăzecist, astfel că în loc de palatul Ducelui vom avea un bar – sugestiv mascat de o firmă de pompe funebre, în interiorul căruia în primul tablou al primului act (ironic sau nu?) intră patru gropari cu un coşciug, în care se găsesc de fapt sticle de whisky. La finalul deceniului doi al secolului trecut, prohibiţia făcea din Chicago locul ideal pentru contrabanda cu alcool şi inevitabil pentru prostituţie şi crime comandate. Acest context justifică alegerea regizorului pentru opera Rigoletto.

În coregrafia semnată Victoria Newlyn este interesant de observat dansul de cabaret cu mişcările şi costumele specifice, sincronizat muzicii lui Verdi. Pe lângă acesta, mişcările soliştilor şi ale corului sunt naturale, nu ies în evidenţă tocmai prin „normalul” care le caracterizează, la fel ca luminile – masterizate de Warren Letton –, care nu fac decât să evidenţieze unele aspecte, lăsând altele în umbră, creând în acest fel o imagine naturală. La această impresie au contribuit şi dirijorii: maestrul Stelian Olariu conducând corul într-o execuţie omogenă şi expresivă, a cărui prezenţă a fost remarcabilă la fiecare intervenţie, şi Cristian Sandu, sub a cărui baghetă instrumentiştii au format o orchestră închegată, care a urmărit atent parcursul soliştilor, făcând faţă şi la decalaje (atent manageriate de dirijor).

Distribuţia rolurilor a fost aproape în întregime formată din artişti invitaţi – atât din ţară cât şi din străinătate, şi s-a bucurat de două distribuţii.

În ultima din cele patru seri în care s-a desfăşurat spectacolul, în rolul lui Rigoletto s-a aflat clujeanul Martin Fülöp. Deşi a avut unele momente ezitante din punct de vedere intonaţional, vocea, dar şi calitatea interpretării şi a jocului, îl califică pentru rolul bufonului, pe care îl redă obscur şi luminos, crud şi iubitor, aprig şi vulnerabil.

Italianca Romina Cascucci a adus pe scenă o Gilda mai matură decât cea cerută de rol. Vocea „mare” şi din acest motiv dificil de manevrat, i-a făcut personajului adolescentei o intrare în scenă aproape ostentativă. Însă în acea seară, registrul acut a fost impresionant, salturile (în special cele din aria *Caro nome*), executate precis, fără probleme intonaţionale, iar avantajul interpretării în limba maternă a adus multă expresivitate textului.

Ducele – adus pe scenă de Paul Tabone, şi el australian –, a fost cea mai surprinzătoare apariţie din punct de vedere fizic.

Tenorul are timbru vocal plăcut, şi interpretarea celebrei arii *La donna e mobile* a fost efectuată fără dificultăţi, vocea rămânând clară din punct de vedere timbral. S-au putut observa însă lipsuri la nivel de tehnică vocală, care au dus la dificultăţi în ce priveşte precizia intonaţională.

Sparafucile şi Maddalena au creat, în seara de 23 februarie un cuplu mafiot în adevăratul sens al cuvântului. Basul Petre Burcă a adus pe scenă figura caracteristică unui criminal de profesie; iar despre mezzosoprana rusoaică Polina Garaeva, se poate spune că a fost cel mai bine atribuit

Paul Tabone

rol. Deşi rolul (Maddalena) nu face parte din cele principale, Polina Garaeva s-a făcut remarcată printr-o atitudine potrivită în toate ipostazele lui (din actul II şi până la finalul operei); cât despre execuţia vocală, aceasta a fost la rândul ei seducătoare, convingătoare, agresivă, adaptându-se cerinţelor libretului.

Îmi rămâne însă întrebarea: în ce măsură publicul care asistă la asemenea producţii înţelege concepţia regizorală? Ori vine alimentat doar de curiozitatea pe care o generează o scenă aluziv sexuală? Este oare publicul autohton educat suficient în această latură a teatrului liric?...

Rigoletto este primul dintr-o serie de spectacole cu producţie şi distribuţie internaţională. După prezenţa foarte numeroasă a publicului, timp de 4 seri la rând, este evident că vor mai urma şi altele, cel puţin la fel de apreciate.

Ducele gangster

Octavian URSULESCU

Sosit din timp la spectacol, ca să pot parca liniştit, am avut timp berechet să răsfoiesc bogatul material tipărit oferit de gazde. Dar ce zic eu bogat? Un caiet bilingv voluminos, tipărit în incredibile condiţii grafice (în care sunt menţionaţi absolut toţi angajaţii Operei!), plus un aşa-zis ziar „Chicago Times”, menit să facă racordarea la epoca propusă de regizor, plus un pliant cu distribuţia serii! Când la mai toate teatrele din ţară nu există nici măcar un modest program de sală... Dacă aş avea de făcut un reproş mic este că „Actualitatea muzicală”, care a fost mereu o oglindă a realizărilor ONB, lipseşte dintre partenerii media. Mă refeream la Chicago (este Revelionul anului 1929, în plină prohibiţie) şi am constatat surprins cât de tare seamănă Paul Tabone (Ducele) cu personajul la care se face trimitere, Al Capone! Nu e „tânăr şi frumos” (decât poate tânăr...), cum ne asigură Gilda, dar poate e mai bine aşa: publicul, mai ales cel feminin, este greu de convins că un domn chipeş poate avea un suflet hain... Despre realizare în sine, aplaudată în picioare minute în şir de spectatorii entuziaşti, se vor fi exprimat criticii de specialitate. Personal vreau să remarc câteva aspecte ce ţin de ospitalitatea caldă pe care am resimţit-o la tot pasul: cu cele patru baruri elegante, garderobele rapide, personalul super-amabil, zona VIP (cu parcare şi facilităţi aparte), pe de o parte, precum şi prin această montare impresionantă, cu numeroşi invitaţi, inclusiv de peste hotare, ONB se dovedeşte a fi de departe nr. 1 între instituţiile de spectacol din România, putând sta cu fruntea sus alături de orice teatru liric prestigios din Europa!

Uite că se poate!

Virgil OPRINA

Fiind balcanici, bogați așadar de la natură, suntem predispuși la concesii, deși acestea au tot mai puțin ce căuta în ecuație atunci când vorbim despre performanță în general, inclusiv cea artistică. De aceea, orice demers cultural și artistic generator de performanță, apare în lumea noastră mai mult pe seama unor individualități și foarte rar în dreptul unor ansambluri artistice mai mari.

În ultima vreme însă, mentalitățile – de voie, de nevoie – tind să se schimbe, lent, ce-i drept, și la noi. Astfel, după o serie nemaiîntâlnită de ani buni, de săli arhipline la stagiunea Orchestrelor și Corurilor Radio, un alt eveniment s-a anunțat publicului prin intermediul unei campanii intense și convingătoare, cu un mesaj distinct, provocator și afișat nu pe toate gardurile murdărind și mai mult orașul, ci în locurile special amenajate, de unde publicul potențial le putea admira la adevărata lor valoare.

Petre Burcă, Martin Fülöp

Din nou, Opera Națională București a dorit să-și afirme vocația de instituție creatoare de evenimente culturale de anvergură, care chiar dacă își propun o largă adresabilitate, nu fac rabat de la calitate, ba chiar din contră, își propun o procedură de producție artistică menită să aducă opera bucureșteană în poziția de instituție de cultură de rang european. Sub aceste premize a apărut astfel prima producție de operă acreditată de noua echipă managerială a Operei Naționale din București, cu o provocare care a plasat capodopera verdiană *Rigoletto* într-o atmosferă „marca Chicago 1920”, în care avatarurile prohibiției au netezit drumul spre o funestă celebritate marilor gangsteri precum cea a legendarului Al Capone, readus de regizorul Stephen Barlow în hainele Ducelui de Mantova.

Dar să o luăm cu începutul, care în cazul noului Rigoletto a însemnat – după preliminariile concepției regizorale – perioada de casting internațional și orchestrarea unei campanii de promovare a ideii noului spectacol, care nu știm cum, dar au întors parțial fața de la compromisul “de criză” care umbrește viața culturală a întregii țări. Lista de invitați, respectiv scenografia: Yannis Thavoris, lighting design: Warren Letton și coregrafia: Victoria Newlyn au completat alături de dirijorul Cristian Sandu și de maestrul de cor Stelian Olaru echipa de realizatori a unui spectacol care constituie – fără nici o îndoială – un prag profesional și mai înalt, atins nu doar de o sumă de individualități (protagoniștii fiind în cea mai mare parte soliști invitați) ci de toate echipele profesionale ale Operei Naționale București, de la cele artistice, din care orchestra și corul merită din nou toate aplauzele, la cele tehnico-artistice, care au putut să recreeze o viziune scenografică și de iluminare coerentă, inteligibilă, dinamică, modernă și în consensul viziunii regizorale.

După vizionarea spotului video, a video-reportajului de presă, a fotografiilor, a programului de spectacol și a celui de sală, așteptările erau așa cum trebuie să fie, la mare înălțime. În foaier – eu am fost la cea de a cincea reprezentație – senzația de public nou, genul celor care își fac fotografii cu “acest loc minunat, dar până acum nevizitat” dovedește din nou că impactul rețelelor de socializare reprezintă o posibilă cheie a succesului artelor spectacolului în viitor.

Cei mai avizați, mai mult sau mai puțin critici, aveau – cum e și firesc – un alt tip de așteptare, dat de faptul că orice schimbare de paradigmă, mai ales în cazul unei montări originale cum este cazul actualului *Rigoletto*, reprezintă un dans pe sârmă, privit dintotdeauna chiar dinaintea primului gong ca un incitant act de curaj de către unii, sau ca pe încă un pumn de praf în ochii unui public tot mai ignorant, act de crasă incompetență managerial - artistică de către alții.

Personal, cred că fără acte de curaj, în general, am fi rămas încremeniți în veșnicul somn al rațiunii, cel fără de vise și de povești, de aceea m-am bucurat să aud că încă de la primele acorduri orchestrei “îi e tot mai bine”, că primul tablou îmi dă o senzație reconfortantă de deja-vù – *Unora le place jazz-ul* – și că muzica lui Verdi și personajele libretului lui Piave care au văzut lumina rampei sub bolta aurită a Teatrului La Fenice în 1851 pot căpăta o viață nouă în 2014, undeva pe malurile Dâmboviței, tot într-o atmosferă de “care pe care”, dar cu pistoalele mai la vedere, așa cum stătea bine “ducilor” din America începutului de secol XX.

Dacă pariul pus de *Rigoletto* este acela de a ține publicul cu sufletul la gură și de a-l fermeca cu aceleași povești, dar mereu spuse altfel, atunci vorbim despre un pariu câștigat în favoarea unui public nou, pentru care poate că *summum*-ul în materie de spectacol erau filmele 3D văzute la mall și care acum au plecat tot mai convinși că asta nu e totul.

Spectacolul nu este nicidecum perfect. Chiar dacă din punct de vedere “procedural” a fost conceput după o rețetă care aduce cu producțiile marilor teatre de operă, actualul *Rigoletto* reprezintă vremurile și locul în care a fost montat, în care atenția noastră, a tuturor, e tot mai mult acaparată de paza flancurilor și mai ales a spatelui. Din acest punct de vedere, plasarea acțiunii în mediul celui mai iute de pistol al anilor ’20 din “îndepărtata Americă”, este mai mult decât potrivită.

Acest spectacol impresionează plăcut, prin modul în care este creat câmpul de acțiune al personajelor, prin asumarea corectă, dar nu mai mult, a scenotehnicii, prin evidențierea dramei Gildei, sau prin anumite scene cu aport de creație regizorală precum cea a “exemplificării” răpirii Gildei sau scena finală. Tot așa, după gust – ca la operă nu? – pot exista senzații de neîmplinire față de condiția lui Rigoletto însuși, alminteri cu o prestație vocală excelentă din partea lui Martin Fülöp, a cărui cocoașă a fost tratată doar ca un simplu accesoriu de costumație total ignorat în jocul și ținuta scenică, deși ar fi putut fi un prilej de savuroasă compoziție, menită să accentueze caracterul contorsionat și complexat al personajului, sau a modului în care Al Capone – Ducele, răspunde sau nu la testul credibilității vizavi de propria frumusețe care, conform libretului (supratitrat în română, așadar perfect inteligibil) i-a salvat viața.

Peste toate acestea însă, *Rigoletto*, noul spectacol al Operei Naționale București IMPRESIONEAZĂ și mai mult decât atât INCITĂ!

Nici că se poate propagandă mai bună vizavi de dorința spectacolului de operă de a deveni parte din viața culturală a tot mai mulți bucureșteni. Marele câștig al acestei producții este, cred, în plan imediat “Uite că se poate!”. Alături, se simte deja în aer un “Is yet to come…”, o urmare care va face tot mai puține concesii lui “lasă că se poate și așa”.

Scena din actul 1

Missa în si minor

cu Orchestra Națională Radio

Mihai-Alexandru CANCIOVICI

Unul dintre evenimentele muzicale de excepție din ultima vreme a fost audiția *Missei în si minor* de Bach, în compania Orchestrei Naționale Radio și a Corului Academic Radio, aflate sub bagheta lui Tiberiu Soare.

Încă de la început se poate afirma cu certitudine că această lucrare a lui Bach se înscrie printre capodoperele vocal-simfonice de tip religios din istoria muzicii, reflectând o anumită concepție a barocului muzical privind sacralitatea. Partitura este încărcată de simboluri sacre, folosind într-o derulare excelent gândită părțile importante ale messei catolice din biserică.

La 27 iulie 1733 Bach a înaintat curții regale poloneze și electorale saxone din Dresda, muzica unei messe pe care tocmai o terminase în calitate de maestru al capelei curții. Timp de zece ani cât a fost cantor la Leipzig, Bach s-a dedicat muzicii sacre. Această messă a fost compusă ca o missa brevis în timpul doliului național în urma decesului regelui Poloniei, August al II-lea.

Între 1747 și 1748, Bach a lărgit „*Missa brevis*" compusă din *Kyrie* și *Gloria*, adăugându-i părțile *Credo*, *Sanctus* și *Agnus Dei*. Lucrarea are o structură foarte bine gândită, cu o construcție de o rară frumusețe, mai ales a corurilor sale. În același timp, partiturile soliștilor au o coerență și noblețe de referință, punând vocile acestora în valoare.

Bach a lucrat părțile corale ca un meșteșugar înțelept și abil, corul devenind, după opinia noastră, interpretul principal al lucrării. Sunt celebre fugile sale corale, dar și dezvoltările majestuoase și impunătoare ale corului, însoțite de trompete și instrumente de suflat care conferă grandoare întregii partituri. Și în acest sens, se poate afirma că în această variantă, Corul Academic Radio, condus cu măiestrie de maestrul Dan Mihai Goia, a demonstrat profesionalism și devotament angajat de a ne oferi pagini muzicale de referință.

Tiberiu Soare este un muzician tânăr, dar matur și continuu preocupat de a studia în profunzime partiturile pe care le execută. Ceea ce apreciem la el este acea dorință sinceră de a oferi publicului o viziune din perspectiva muzicianului modern a unor partituri clasice, ceea ce mi se pare un act de curaj. Și în acest sens, el a citit celebra partitură a lui Bach, capodoperă a barocului vocal-simfonic, într-o manieră personală, respectând însă, cu strictețe, gândirea marelui compozitor. Este foarte atent la nuanțele și culorile timbrale ale diferitelor partide instrumentale, a strunit suflătorii cu grijă și mai ales trompetele, pentru asigurarea unei calități speciale cerută de partitură. Mi-aș fi dorit, este adevărat, un surplus mai special de atmosferă sacră în execuția soliștilor într-o lucrare de o asemenea anvergură.

Tiberiu Soare

Echipa de soliști a fost omogenă, conținând nume importante din acest moment: soprana Irina Iordăchescu, o muziciană sensibilă, rafinată, care pe podiumul de concert a demonstrat că este la fel de profesionistă ca și pe scenă; Mihaela Stanciu, folosită aici în calitate de sopran II, o artistă cu o voce cristalină, catifelată, sensibilă și, din păcate, nu suficient folosită în prezent; mezzosoprana Antoanela Bârnat, o prezență din ce în ce mai pregnantă în domeniul operistic, fiind o muziciană cultivată și inteligentă care și-a folosit talentul într-o execuție a unei asemenea partituri; tenorul Lucian Corchiș, un artist rafinat, subtil, care a interpretat aria sa în stil liturgic, folosindu-și culoarea timbrală a vocii pentru a nuanța fiecare frază cu subtilitate; basul Ion Dimieru, revenit în țară din Germania, care a dovedit că stăpânește cu măiestrie vocea sa, într-o partitură atât de complicată și dificilă.

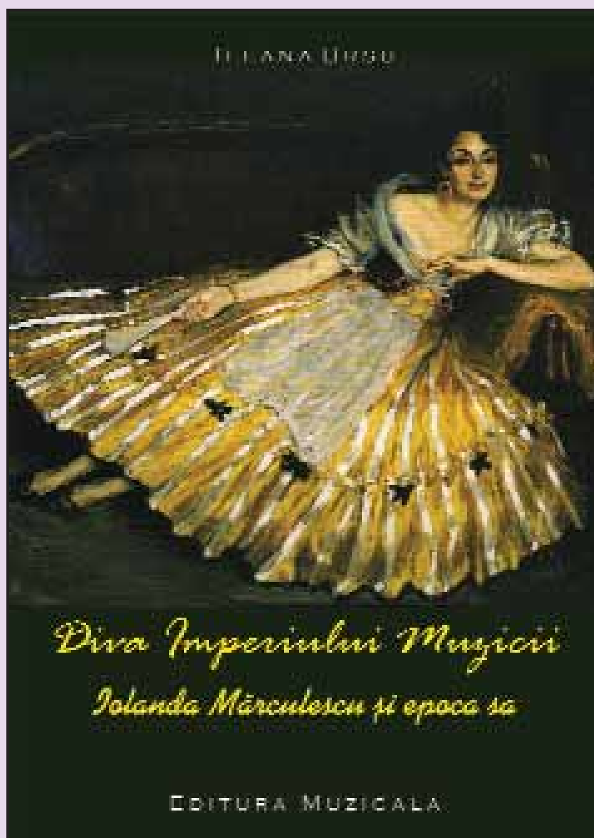
Programarea repertorială a *Missei în si minor* de Bach în apropierea sărbătorilor pascale reprezintă, într-adevăr, un frumos cadou făcut de formațiile muzicale Radio publicului avid de audiții-eveniment. Trebuie să mărturisim că această capodoperă a barocului se cântă foarte rar datorită dificultăților sale de execuție și mai ales a necesității de a găsi o echipă de soliști adecvați. Fără îndoială că interpreții din această variantă s-au străduit cât au putut, de a citi partitura cu respect pentru stilistica sa. Dar, cel mai important interpret, corul, a dovedit și de această dată că este un organism profesionist condus cu exigență de maestrul Dan Mihai Goia.

Prezentarea acestei capodopere în concert înainte de Paști constituie, în cele din urmă, un eveniment muzical cu o conotație specială de a readuce în fața publicului o asemenea lucrare într-o perioadă sacră. (Foto. Virgil Oprina)

Monografia unei "Dive" a scenei lirice româneşti

Viorel COSMA

Literatura "divelor" teatrului liric românesc a cunoscut în ultima vreme o suită de monografii şi autobiografii de real interes naţional şi universal, fiindcă nume ca Hariclea Darclée, Elena Teodorini, Viorica Ursuleac, Maria Cebotari, Elena Cernei, dar şi Viorica Cortez, Virginia Zeani, Lucia Stănescu, Ileana Cotrubaş, au intrat de multă vreme în memoria artei scenei muzicale internaţionale. Însă o carte/ eveniment, de peste 600 de pagini, publicată recent de Ileana Ursu la Editura Muzicală (2013), sub titlul *Diva imperiului muzicii*, consacrată sopranei *Iolanda Mărculescu şi epocii sale,* cu greu poate trece neobservată în peisajul atât de colorat, diversificat, inundat de teze de doctorat al muzicologiei contemporane autohtone. Fosta redactor la Radiodifuziunea Română, stabilită de peste un deceniu şi jumătate în Canada, provocată de invitaţia Universităţii americane din Milwaukee să scrie o monografie a profesoarei şi cântăreţei Iolanda Mărculescu, dar stimulată şi de insistenţele prof. G. Stoleriu, discipola regretatei interprete de odinioară a Operei Române, a dus la bun sfârşit o muncă titanică de explorare a unui fond documentar uriaş, pus la dispoziţie de soţul solistei, supravieţuitor până în 1998, ambii "eroi" ai aventurii cărţii necunoscând – din păcate – bucuria finalizării proiectului muzicologic.

Autoarea monografiei, Ileana Ursu, a alternat pagini de memorialistică şi literatură autobiografică a Iolandei Mărculescu de remarcabilă ţinută stilistică, cu texte inedite personale de analiză profesională a vieţii şi activităţii artistice, ştiinţifice şi pedagogice a cântăreţei, oferind apoi cititorilor un material documentar impresionant de programe, spectacole, recitaluri, conferinţe, emisiuni de radio şi televiziune, cronici de presă românească şi internaţională, prezenţă la jurii şi cursuri de măestrie, participări la simpozioane, congrese şi manifestări ştiinţifice, liste complete de premii, discuri şi repertorii – într-un cuvânt o bogăţie de date şi izvoare grăitoare pentru cunoaşterea unei personalităţi muzicale de primă mărime a artei lirice româneşti din sec. XX. O *Bibliografie* substanţială (şi inedită pentru activitatea de peste Ocean), un *Glosar* de termeni muzicali şi un set de circa 100 de fotografii alb/negru şi color – completează această "*Enciclopedie*" a Iolandei Mărculescu.

Structura cărţii se limitează la o succintă biografie introductivă a cântăreţei, după care urmează două ample analize ale carierei artistice (400 de pagini), la est şi vest de "cortina de fier" (cum titrează autoarea, ambele capitale), altfel spus, *înainte* de 45 de ani (în România comunistă, 1923-1968) şi *după* această vârstă (în SUA, în lumea liberă, 1969-1992). Dacă în patrie, Iolanda Mărculescu s-a impus în domeniul artei lirico-dramatice (operă/operetă), în schimb peste Ocean a strălucit în genul cameral vocal (lied) şi în activitatea didactică, ştiinţifică şi regizorală. Ileana Ursu – ca autentic muzicolog de vocaţie – face risipă de fantezie estetică, de documente, valorificând inteligent fiecare sursă de informaţie, fiecare cronică, interviu, eveniment, prezenţă a Iolandei în peisajul artistic al epocii. Este indiscutabil, cea mai temeinică contribuţie a unui cercetător român din diasporă despre o interpretă care risca fără exagerare – datorită caracterului ei echilibrat şi modestiei înnăscute – să intre în anonimatul păgubos al lumii dezinteresate de peste Ocean, iar pe meleagurile noastre să pătrundă într-o uitare nemeritată. Literatura cântăreţelor noastre de operă (destul de bogată) *nu* cunoaşte decât monografia Vioricăi Cortez, semnată de fostul ei soţ, istoricul Adolf Armbruster, intitulată *Enciclopedia unei cariere* (1994) ce poate fi luată ca termen de comparaţie, însă deficitară în analizele muzicale. Citiţi, de pildă, comentariile înregistrării operei *Don Pasquale* de Donizetti (din Capitolul 11 al cărţii *Diva imperiului muzicii*) şi veţi aprecia uşor virtuţile profesionale ale Ileanei Ursu în investigarea riguroasă a tălmăcirii unei partituri muzicale clasice, de o manieră singulară. Poate că şi studiile de canto din tinereţe ale autoarei şi-au spus răspicat cuvântul în depistarea "secretelor" vocale ale Iolandei, fapt esenţial în "greutatea" finală a monografiei.

În încheiere, aş dori să fac o mărturisire emoţionantă. Pentru mine, cronicarul care i-am urmărit cariera interpretei de la debut, până la plecarea definitivă din ţară, apoi *lexicograful* care i-am cercetat întreaga activitate artistică şi pedagogică în vederea aşezării în *panteonul* artei lirice universale, Iolanda Mărculescu *nu* a murit! Moştenirea ei artistică, întreprinsă admirabil în paginile cărţii Ileanei Ursu, reprezintă "paşaportul" de rezistenţă peste timp a numelui Iolanda Mărculescu în *Cartea de aur* a muzicii româneşti.

N.R. *Volumul de faţă a primit Premiul UCMR pentri istoriografie pe anul 2013*

Patetica: dialog aristocrat Ceaikovski - Corina Dumitrescu

Doina MOGA

Nu cu mult timp în urmă, am avut în fine prilejul, să repet gestul atât de rar făcut în cariera mea de critic şi anume, metaforic vorbind, să îmi scot pălăria în fața unui concept de spectacol în totalitatea lui (coregrafie, distribuție, scenariu, costume, lumini etc.). Lucru ce părea greu de imaginat, dat fiind că subiectul, respectiv Anna Karenina a lui Tolstoi, a fost pe parcursul timpului, subiect şi suport pentru creații inspirate sau mai puțin inspirate, cu ştaif sau fără, sub semnături mai cunoscute sau nu… Dar Ion Tugearu a reuşit să creeze un balet neoclasic curat, cu un limbaj aristocrat, cursiv, fără asperități şi pauze inutile, fără repetabilități iritante pentru privitor, lin şi furtunos în acelaşi timp, ca un pârâu cristalin de munte, ce prin învolburare, capătă consistența şi forța unui ocean în plină furtună. Am văzut şi admirat în Karenina lui, o partitură elegantă în care clasicul s-a desprăfuit şi modernul s-a patinat, de fapt un neoclasic deja devenit clasic, cu o linie firească, logică dar şi surprinzătoare şi în egală măsură cu o complexă şi dificilă ofertă tehnico-artistică, excelent prilej de etalare a calităților indiscutabile ale interpreților din seara la care mă refer. Şi am mai remarcat ceva extrem de rar întâlnit în lumea creatorilor de artă. Respectiv faptul că Ion Tugearu a recunoscut şi respectat suveranitatea muzicii, indiscutabilă de altfel în alăturarea ei cu orice altă artă. Şi respectând-o, muzica s-a deschis altfel pentru el, devenindu-i partener. Ori să îl ai partener pe Ceaikovski e mai mult decât se poate spera. Baletul a fost elegant, cuceritor, filosofic, iar viziunea asupra trăirilor, frământărilor şi simțămintelor, copleşitoare. S-a simțit că totul a fost gândit cu sufletul, inima şi mintea, fiecare detaliu bucurându-se de aceeaşi atenție.

Mai văzusem cândva, cu ani buni în urmă, mai aproape de premiera lui, acest balet. Şi mi-a plăcut, fără însă a mă impresiona. Dar acum în seara zilei de 13 aprilie a fost pur şi simplu ca un miraj. Poate şi pentru faptul că pe lângă excelentul libret al Lianei Tugearu – interesant, elevat, cu tente metafizice, teozofice chiar, a muzicii răscolitoare a lui Ceaikovski, mai ales a *Simfoniei a VI-a „Patetica”* într-o foarte bună înregistrare, a avut parte şi de o interpretare în rolul principal, cum rar se poate vedea într-o viață de om, **Corina Dumitrescu**. O mare balerină, o rafinată tălmăcitoare a zbuciumului sufletesc, o tehniciană perfectă, o artistă caldă, carismatică, a cărui instrument principal – corpul – acum la maturitate, stăpâneşte şi exprimă cu o grație personalizată, tot ce s-a putut inventa în materie de vocabular sau limbaj coregrafic. Şi totul într-o linie romantico-aristocrată.

În viața mea am văzut de-a lungul timpului spectacole, balete, coregrafii, dansatori de excepție, fie la Londra, fie la Scala, fie la Roma, fie la Zürich, la Berlin sau aici, dar spun cu mâna pe inimă, că această producție de la ONB nu poate fi pusă pe acelaşi piedestal cu nimic. Pentru că toți cei aflați în distribuția acestei producții, fără excepție au fost impecabili – de la năucitoarea partitură a Corinei Dumitrescu la fiecare rol în parte: Bogdan Plopeanu în **Karenin**; Călin Rădulescu în **Vronski**; Vlad Toader în **Acarul din coşmar**; Monica Petrică în **Tverskaia** nemaivorbind de exoticii japonezi Shohei Horiuchi, Shuhey Yoshida, Megumi Koshi, Maki Shirase – lucrul care se întâmplă extrem de rar şi asta doar atunci când suveranitatea muzicii e respectată şi înțeleasă pe de-a întregul ei.

Să vezi şi să auzi în aceeaşi seară şi pe aceeaşi scenă şi în acelaşi spectacol simfonia preferată şi balerina preferată e mare lucru. De aceea pentru mine seara a fost un regal, iar de atunci aproape că mă obsedează imaginea unui tablou de epocă, în care Ceaikovski dialoghează **patetic** cu Corina Dumitrescu.

„CENUŞĂREASA” de Prokofiev

Mihai-Alexandru CANCIOVICI

După patru ani de când a lipsit din repertoriu, baletul „Cenuşăreasa” revine pe scenă. Iubitorii de dans au simţit spectacolul ca pe o premieră, cu atât mai mult cu cât această partitură genială a compozitorului rus se adresează atât copiilor cât şi maturilor, fiind astfel privită cu un deosebit interes.

Coregraful Mihai Babuşka a rescris în mod ingenios libretul, ca pe o adaptare după Nikolai Volkov, după celebra poveste a lui Charles Perrault. Istoria Cenuşăresei capătă aici o poetică dramaturgie care se derulează într-o imagine fantastică foarte potrivită. Personajele sunt creionate coregrafic sugestiv, pantomima jucând un rol esenţial din punct de vedere teatral. Ceea ce ni se pare excelent ca mod de gândire este realizarea terţetului Mama (Antonel Oprescu) şi cele două fiice ale sale: Prostuţa (interpretată magistral de Cătălin Caracaş) şi Strâmbuţa (Bogdan Plopeanu, secundând-o admirabil pe „sora” sa). Am admirat evoluţia celor trei balerini în travesti printr-o excelentă plastică a mişcării în spaţiu coregrafic şi mai ales printr-o coordonare adecvată. Este aici şi meritul coregrafului care a dozat foarte bine evoluţia dansatorilor, creând astfel un moment coregrafic de o mare suculenţă comică.

Pe planul desfăşurării dramatice a lucrării, Mihai Babuşka a dovedit multă ingenuiozitate, simţ al proporţiilor, fantezie şi mai ales acea abordare adâncă a basmului care te poate transpune într-o altă lume de poveste. Baletul se desfăşoară cu o anumită poezie a dansului, îi prinde pe cei mici în acţiune, fiind extrem de antrenant. Foarte frumos sunt realizate momentele zânelor care o metamorfozează vestimentar pe nefericita Cenuşăreasă într-o apariţie fermecătoare.

Coregraful are capacitatea de a mânui ca un vrăjitor meşteşugit ansamblul de balet, mai ales în actul al II-lea de la palatul prinţului, unde acel bal de poveste devine somptuos, elegant şi luminos. La aceste dimensiuni a contribuit în mod substanţial şi scenografia Adrianei Urmuzescu, prin costume frumoase şi foarte adecvate decorului. Din punct de vedere vizual, spectacolul are calitatea de a încânta privirile publicului şi de a-l transpune în lumea basmului.

Reprezentaţia simţită ca o premieră a beneficiat în rolurile principale de contribuţia a doi prim solişti importanţi în acest moment: Bianca Fota şi Ovidiu Matei Iancu. Salutăm revenirea pe scena bucureşteană, după o absenţă îndelungată, a lui Ovidiu Matei Iancu, un balerin pe care îl regăsim cu bucurie, stăpânind o bună tehnică, cu sărituri uşoare şi bine sincronizate, cu aplomb şi mai ales cu acea conştiinţă a artistului de a se impune pe scenă.

Bianca Fota este o balerină serioasă şi exigentă cu sine, ea s-a perfecţionat în timp, şi-a coordonat mişcarea cu o anumită rigoare, a câştigat şi prin expresivitate şi încărcătură emoţională. A marcat foarte sugestiv trecerea de la statutul modest şi umilitor al Cenuşăresei la cel al prinţesei din basm, cu acea strălucire şi demnitate impuse de noua ei imagine.

Zâna a fost interpretată de o balerină impunătoare prin statură şi prestaţie, Adina Tudor, care a creat un personaj de poveste.

Tatăl, prin Raul Oprea, şi-a găsit o imagine benefică ce aparţine eroilor pozitivi.

Cele patru balerine care au ilustrat anotimpurile din suita Zânei (Marina Minoiu, Bianca Stoicheciu, Rin Okuno, Noellie Coutisson) au avut o evoluţie tehnică de acurateţe, simbolizând sugestiv personajele interpretate.

Se cuvine să elogiem şi ansamblul companiei de balet care s-a străduit să evolueze într-o manieră de bună tehnică la realizarea spectacolului. Se simte faptul că s-au realizat unele împrospătări ale balerinelor, prin angajarea de noi cadre. Poate că este necesară o modalitate similară şi la băieţi, compartiment unde se întrevede absenţa de forţe artistice.

La reuşita spectacolului au contribuit, fără îndoială şi Corina Dumitrescu, asistent coregraf, dar şi maeştrii de balet: Mihai Babuşka, Tiberiu Almosnino, Petruţa Almosnino şi Oana Bădănoiu.

Orchestra a fost condusă de maestrul clujean Adrian Morar, care ne-a demonstrat, încă o dată în plus, dacă mai era nevoie, că este un muzician rafinat şi exigent care excelează nu numai în operă, ci şi în descifrarea partiturilor de balet. Prokofiev este un compozitor pretenţios şi dificil de interpretat, dar nu numai în muzica instrumentală (concerte de vioară şi pian), ci şi în cea de balet, solicitând un dirijor cu experienţă şi simţ stilistic. Or, Adrian Morar rămâne în acest sens, un exemplu.

Baletul „Cenuşăreasa” a fost o inspirată repunere în repertoriu coregrafic, dovedindu-se astfel, un spectacol atrăgător, fermecător ca imagistică, dar şi printr-o interpretare care onorează compania Operei Naţionale Bucureşti.

Muzica românească
la loc de frunte în repertoriul Filarmonicii ploieştene

Sanda MAISTOROVICI

Există în zilele noastre în rândul melomanilor sau chiar al muzicienilor ideea că muzica românească traversează o criză de receptare, că atunci când apare pe afişul concertelor, publicul este mai rarefiat, în fine, că abordarea ei prezintă un coeficient de risc mărit în ceea ce priveşte succesul manifestării. Lucrurile nu stau chiar aşa... O pot dovedi cu prisosință chiar festivalurile de muzică contemporană *Meridian* sau *Săptămâna Internațională a Muzicii Contemporane* care au devenit deja tradiționale şi au concerte cu săli pline.

Filarmonica „Paul Constantinescu" din Ploieşti este una din instituțiile în care voința de programare a muzicii româneşti de bună calitate este un obiectiv deja bine definit în strategia managerială a directorului ei, prof. Corneliu Irimia şi a dirijorilor Radu Postăvaru şi Ovidiu Bălan.

Concertul de la sfârşitul anului trecut s-a bucurat de un succes binemeritat, datorită participării a doi români din diaspora: Horia Şurianu în calitate de dirijor şi Charlotte Coulaud-Bobescu în calitate de solistă. În prima parte publicul a avut bucuria să asculte *Rapsodia pentru orchestră de cameră* intitulată *Mu Mo Ma*, creație aparținând însuşi dirijorului serii (actualmente profesor doctor la Universitatea „Panthéon-Sorbonne" din Paris), dealtfel absolvent al Conservatorului „Ciprian Porumbescu" din Bucureşti. Construită pe teme uşor recognoscibile ale folclorului popoarelor, sugerând o călătorie muzicală în jurul lumii, cu punctul de pornire în Franța, via Ungaria, România, Rusia, India, Insulele Antile, Africa, Mali şi Egipt, exprimând vitalitate şi optimism, lucrarea a stârnit un interes real în rândul publicului, care s-a bucurat să identifice în țesătura muzicală motive melodice ca *Țurăi bade* sau *Aria toreadorului* din opera Carmen de Bizet.

Feeria pentru orchestră de cameră şi recitator „Tinerețe fără bătrânețe şi viață fără de moarte" după basmul lui Petre Ispirescu este o lucrare cu profundă încărcătură filosofică prin însăşi tema abordată. Irina Odăgescu Țuțuianu a compus-o în anul 2006 special pentru a fi prezentată în cadrul festivalului *A romanian Musical Adventure* organizat la Londra de pianista de origine română Anda Anastasescu, cu sprijinul ICR din capitala britanică. Atmosfera întregii lucrări, ca dealtfel întreaga creație a compozitoarei te duce cu gândul la melosul ancestral al doinei noastre româneşti. Auditorul trăieşte experiența personajelor basmului cu ajutorul muzicii sugestive care însoțeşte narațiunea. Structurată tehnic pe coexistența unor înlănțuiri seriale cu sintagme modale, concepută cum era şi firesc, pe o schemă leitmotivică, muzica Irinei Odăgescu are aici o puternică încărcătură emoțională, evocă ceva din „spațiul mioritic" blagian, are sinuozități domoale, dar şi zvârcoliri dramatice, te face să trăieşti evenimentele, să păşeşti aevea pe tărâmurile stranii ale gheonoaiei, dar şi în văile pline de lumină nefirească ale tinereții veşnice... Are în esență ceva profund meditativ şi adânc uman pentru că este *expresia trăirilor personale, a experiențelor trecute şi actuale, ceea ce reprezintă, de fapt, doar un nivel sau o etapă în marele NEANT,* cum spune autoarea. Vocea expresivă şi penetrantă a actorului Ionuț Kivu de la Teatrul Odeon care a însoțit discursul muzical, a potențat dramatismul lucrării aplaudate îndelung de publicul ploieştean.

O surpriză agreabilă a fost şi făptura gingaşă, plină de modestie smerită a tinerei soliste, Charlotte Coulaud Bobescu, vlăstar al unei familii celebre de muzicieni români. Ea a interpretat cu multă trăire şi rafinament franțuzesc dublate de o inteligență a modelării frazei pe fondul perfectei stăpâniri a unei tehnici pianistice impecabile *Concertul nr. 1 op. 11* pentru pian şi orchestră de Fr. Chopin.

Tot aceeaşi locație, Sala de concerte „Ion Baciu" a Filarmonicii ploieştene, a găzduit din nou un eveniment simfonic deosebit. Programul a cuprins în exclusivitate lucrări din repertoriul de aur al muzicii noastre româneşti, aparținând compozitorilor omagiați: Constantin Silvestri şi Ion Dumitrescu de la a căror naştere se împlinesc 100 de ani, Paul Constantinescu de la a cărui plecare dintre cei vii se împlinesc 50 de ani şi Marțian Negrea, care ne-a părăsit acum 40 de ani. Cele patru lucrări propuse de dirijorul Ovidiu Bălan, *Jocuri populare româneşti din Transilvania – Bihorene* de Constantin Silvestri, *Rapsodia I* de Marțian Negrea, *Suita a III-a simfonică în 4 părți* de Ion Dumitrescu şi *Concertul pentru pian şi orchestră* de Paul Constantinescu au fost primite de public cu aplauze prelungite. Revenirea protagonistei serii, Ilinca Dumitrescu, pe

Irina Odăgescu Țuțuianu

scena ploieşteană a fost resimțită de public ca o fericită reîntâlnire şi o rememorare a timpurilor când aceasta era solista oficială a filarmonicii. Strălucirea şi verva cu care a interpretat concertul, iar la bis, *Toccata* de Paul Constantinescu, naşul ei de botez, au exprimat pe deplin bucuria ei de a fi fost părtaşa unui eveniment atât de emoționant în care muzica tatălui ei a răsunat alături de aceea a prietenilor şi confraților lui.

În pauza concertului spectatorii entuziasmați îşi exprimau dorința de a se programa mai des asemenea evenimente cu muzică exclusiv românească. S-a dovedit deci încă o dată, că muzica bună românească este la fel de mult aplaudată şi apreciată de public ca şi lucrările consacrate ale muzicii universale. Afirmația că publicul nu agreează muzica românească este un pretext care ascunde de fapt comoditatea managerilor, a unor dirijori şi a orchestranților de a introduce în repertoriu lucrări noi, necunoscute, care necesită eforturi mai atente şi conjugate în repetiții. Este evident mai comod să se repete o simfonie de Beethoven sau Mozart de mult intrată în subconştientul auditiv decât să se pornească de la zero, fără a avea model auditiv, la descifrarea unei simfonii de Jora, Cuclin, Andricu sau Paul Constantinescu. Este de asemenea regretabil că deşi aparent muzica românească şi-a găsit un loc, e drept cam marginal, în schema Festivalului Internațional „George Enescu", organizatorii lui au evitat să programeze în concerte lucrările compozitorilor români considerați stâlpii „panteonului muzicii noastre", omagiați anul acesta, uitând că Ion Dumitrescu, Constantin Silvestri şi Paul Constantinescu sunt de fapt ctitorii acestui festival, devenit, aşa cum s-a remarcat în presă, brandul cultural al României.

Eleganță şi stil: Simina Croitoru

Corina BURA

Apariția numelui „Croitoru" pe afişele concertelor, oriunde s-ar afla ele expuse, reprezintă garanția unor manifestări foarte interesante pentru publicul meloman, el (numele) fiind asociat cu talentul, performanța, şi, de ce nu?, frumusețea. La fel s-a petrecut şi în seara de 11 martie când Sala Mică a Atheneului s-a dovedit a fi prea puțin cuprinzătoare pentru publicul care a venit s-o asculte pe violonista **Simina Croitoru** secondată de pianista **Viorica Boerescu** într-un program pretențios care s-a dorit a releva şi capacitățile stilistice pe care interpreta le şlefuieşte în permanență. Desigur, latura virtuoză n-a fost deloc ocultată, în alcătuirea recitalului aflându-se *Sonata în sol minor „Trilul Diavoului"* de **Giuseppe Tartini**, *Sonata nr.9 op. 47 în La major „Kreutzer"* de **Beethoven** şi nu mai puțin faimoasa *Sonata în La major* de **Franck**. Realizarea unei execuții optime a sonatei de Tartini reprezintă dorința secretă a fiecărui violonist dedicat acestui instrument; dificultățile tehnice, dramatismul, amploarea textului propriu-zis şi dimensiunea cadenței de Kreisler ataşată lucrării au fost traversate cu uşurință de această foarte

dotată artistă, care, s-ar părea, este înzestrată cu posibilități tehnice nelimitate. Urcând „acordajul", de la *sol minor* la *La major* (tonalitatea acceptată a *Sonatei nr.9* de Beethoven, pe care însă muzicologii, mai precis austriacul Gerhard Präsent, arată în studii că tonalitatea principală ar fi de fapt *la minor*) opusul - dedicată inițial primului interpret, George Bridgetower (1778-1860), mai apoi lui Rodolphe Kreutzer, violonistul *en vogue* - reprezintă ceea ce am numi momentul, poate unic, de mare virtuozitate regăsit în ciclul de sonate beethoveniene destinate pianului şi viorii. Simina Croitoru a dovedit mult simț artistic în evidențierea dialecticii şi construcției dramaturgice a sonatei, a gamei de trăiri care metamorfozează patosul şi zbuciumul primei părți îndreptându-l spre sublima temă cu variațiuni a mişcării mediane. De multe ori, ascultând această sonată, ai impresia că te afli în fața unei întreceri a zeilor: pianul are o partitură foarte dificilă, iar scriitura este extrem de integrată şi egal de pretențioasă. În acest context am urmărit-o pe Viorica Boerescu, un partener valoros, în compania căreia au răsunat temele acestei minunate lucrări. În sonata de Franck artistele au creat acea aură inconfundabilă a romantismului care străbate

literatura violonistică franceză şi-şi găseşte desăvârşirea în capodopera maestrului organist de la Sainte-Clotilde. Deşi există nenumărate modele, marea calitate a muzicii acestui opus este aceea de a acorda libertate interpretului, în sensul adaptării tempo-ului în slujba creşterii tensiunii şi emoției, astfel încât exprimarea de sine să poarte marca autenticității şi să dezvăluie plaja emoțională a înzestrării artistului. Simina Croitoru a intonat cu rafinament elementele unduioase ale primei teme din *Allegretto ben moderato* urmate de tumultul din *Allegro*, o strălucită pagină contrapunctică, refăcând cumva invers drumul din „Kreutzer", ca mai apoi să sublinieze natura improvizatorică din *Recitativo-Fantasia*, care totuşi conține transformarea tematică cea mai tensionată din întreaga lucrare. Sunetul foarte frumos, mătăsos, cu nenumărate culori a fost suprapus liniei melodice dominante a finalului, în „magnificul exemplu de scriitură în canon, simplu, majestuos şi amplu, minunat proporționat" după cum afirma un critic. Fără îndoială a fost o seară realizată la superlativ; fără îndoială că programul, în alcătuirea lui, va figura printre cele preferate ale Siminei Croitoru căreia maturitatea îi va adăuga subtil noi idei. De asemenea, trebuie amintit faptul că amploarea programului care s-a desfăşurat pe mai bine de o oră şi jumătate de muzică a fost o demonstrație a tenacității cu care cele două interprete s-au dăruit acestei seri. Bisul, foarte bine ales, rafinatul şi elegantul *Liebesleid* de Fritz Kreisler a fost un fel de *farewell* pentru aplauzele care nu mai conteneau…

Beethoven-Mahler/ Azoiței/ Wolters

Corina BURA

Clipele de răgaz îşi găsesc de multe ori rațiunea în gestul răsfoirii unor albume vechi care cuprind de cele mai multe ori chipuri ale unor persoane din alte epoci, iar ele, la rândul lor, aduc la suprafață şi asociază evenimente şi trăiri dintre cele mai surprinzătoare. Pentru muzicieni, parcurgerea unor programe de sală evocă interpreți şi capodopere sonore care uneori sunt însoțite de observații statistice. Remarcăm astfel sezoane în care soliştii Planetei, ca la un fel de misterioasă comandă, se concentrează pe un anumit autor sau re-lansează o lucrare care fusese abandonată în perioada imediat postbelică; observația se referă, bine înțeles, la dimensiuni temporale care însumează decenii, fiind vorba de istorie. Atunci când afişele Atheneului anunțau *Concertul pentru vioară şi orchestră op. 61* de **Beethoven** am constatat că, într-adevăr, această olimpiană lucrare solistică nu mai fusese cântată de ceva vreme, nici chiar la Festivalul George Enescu din 2013. În acelaşi timp este la fel de posibil ca o anumită execuție să treacă neobservată, în absența talentului şi imaginației necesare pentru a căuta şi pune în valoare imensul potențial filosofic şi estetic al opusului beethovenian. Credem că propunerea pe care a făcut-o **Remus Azoiței** a fost una dintre cele mai inspirate, concluzie care s-a sprijinit şi pe constatarea că sala Atheneului era plină în pofida faptului că vremea rece şi ploioasă nu era nicidecum un aliat. Remus Azoiței ne-a obişnuit de-a lungul anilor cu interpretările de mare calitate ale unui repertoriu diversificat, iar seara de 10 aprilie a.c. a fost momentul optim în care violonistul a dat măsura deplinei sale maturități artistice. Astfel, concertul de Beethoven, una dintre cele mai pretențioase lucrări ale genului, şi-a găsit exponentul ideal care a realizat un echilibru perfect între o anume tradiție interpretativă extrem de cuprinzătoare care deja este ataşată acestei lucrări şi propria sa sensibilitate care înfloreşte şi se rafinează odată cu trecerea timpului. Parcursul muzical s-a desfăşurat urmărind un tempo constant, iar pentru sublinierea sinuozității desenului şi a ornamentării liniilor muzicale s-au folosit subtile mijloace de expresie. Remus Azoiței a relevat încărcătura filosofică a gândirii beethoveniene, care în cazul concertului este una mai puțin amprentată de drama existențială imediată ci îndreptată către consolarea şi contemplarea celestă. În această concepție diferențierile s-au situat undeva pe cristaline zone de culoare, eterate, realizate printr-o gamă largă a expresiei vibrato-ului sau prin sunete pure (non vibrato) şi filaje de o mare delicatețe. Agogică sobră a fost la rândul ei adaptată contextului, acela de a deschide uşa spre marea aventura spirituală fără de care umanitatea noastră nu ar fi împlinită. Chiar finalul, care are un caracter mai robust, mai festiv, a fost gândit în acelaşi spirit, departe de orice tentație virtuoză, tocmai pentru a nu risipi cu totul atmosfera deja creată. Totuşi, conform tradiției din epocă (păstrată cu gelozie în contemporaneitate) Beethoven a lăsat loc unor cadențe în care solistul să satisfacă secreta dorință a demonstrării capacităților pur instrumentale. Opțiunea s-a îndreptat spre cele scrise de Fritz Kreisler, iar prezentarea lor a demonstrat încă o dată, dacă mai era nevoie, înzestrarea de excepție a acestui admirabil artist care este Azoiței. Este greu de descris vraja care a cuprins întreaga sală; am reținut un comentariu din public: *cunosc pe dinafară acest concert dar acum parcă îl aud pentru prima dată...* Ovațiile la scenă deschisă au fost răsplătite cu *Sarabanda*

Remus Azoiței

în re minor de **J.S.Bach**. Orchestra, sub bagheta dirijorului Theo Wolters a realizat un frumos acompaniament în care s-a remarcat acuratețea la compartimentele instrumentelor de suflat şi finul dozaj care s-a mulat pe viziunea solistului.

Partea a doua a cuprins *Simfonia I* de **Gustav Mahler** aleasă poate nu întâmplător, fiind scrisă în aceeaşi tonalitate cu Concertul de Beethoven, adică în *Re major*. Este o lucrare foarte apreciată de public datorită bogăției de sentimente cu care este încărcat textul : de la sideralul şi amenințătorul îngheț al temei din Introducere (care reapare ciclic), urmat de starea consolatoare indusă de frumusețea naturii, de seninătatea *Ländler*-ului şi a ambiguului marş funebru, ultimul la rândul lui traversând diversele secțiuni ale simfoniei. Astăzi citim cu uimire despre avatarurile unor capodopere şi suntem recunoscători destinului că trăim într-o epocă în care, având perspectiva şi detaşarea istorică, putem să beneficiem de asemenea muzici. Dirijorul **Theo Wolters**, deja binecunoscut publicului românesc, împreună cu orchestra Filarmonicii „George Enescu" aflată într-o dispoziție de autentică angajare în actul interpretativ, au oferit o variantă interesantă şi dinamică a opusului mahlerian. În general orchestrele noastre au o sobrietate scenică, uneori vecină cu staticul, dar de aceasta dată am sesizat o implicare a fiecărui instrumentist, mai accentuată la aceleaşi partide ale suflătorilor (care au reuşit să ofere acuratețe şi muzicalitate fiecărei intervenții) la redarea emoționantei simfonii. Conlucrarea cu acest dirijor, el însuşi profund ataşat actului artistic a fost una dintre cele mai bune, iar ansamblul a captat prin exactitate şi sonorități excelente.

Să nu uităm ...

Marin VELEA

Să nu uităm minunata seară a zilei de *19 martie 2014* în care **Corul Academic Radio**, ne-a oferit cea mai frumoasă şi autentică lecţie de istorie a poeziei şi muzicii corale româneşti laice şi religioase.

Condusă cu responsabilitate artistică şi profesionalism de harnicul, talentatul şi perseverentul dirijor şi compozitor Dan Mihai Goia, formaţia Radioului la pupitrul căreia au ucenicit personalităţi notorii ale muzicii româneşti, îşi continuă existenţa cu sorţi străluciţi de izbândă, încă de la fondare (1940) şi până în prezent.

Să nu uităm „*Sara pe deal*" ale cărei versuri aparţin geniului poeziei româneşti şi universale Mihail Eminescu, a cărei muzică a fost scrisă de compozitorul Vasile Popovici (autor a nenumărate colinde religioase).

Să nu uităm „*Somnoroasele păsărele*" scrise de acelaşi genial poet a cărei muzică a fost compusă de clasicul Tudor Flondor (pe nedrept uitat).

Să nu uităm inspirata poezie religioasă a aceluiaş Eminescu intitulată „*Rugăciune*" a cărei muzică a fost scrisă de dirijorul şi compozitorul Teodor Teodorescu - Iaşi, mort în anul 1920, reluată pe alte coordonate compoziţionale de neuitatul compozitor şi dirijor Ioan D. Chirescu.

Să nu uităm, „*Iarna pe uliţă*" scrisă de marele poet şi folclorist George Coşbuc, despre care binecunoscutul poet ardelean Octavian Goga scria următoarele cu prilejul primirii sale la Academia română: „Dacă ar fi rămas în căciulă şi iţari, s-ar fi ales din el un meşter colăcar la nunţi, un mare meşter anonim ca autorul Mioriţei, şi suflarea lui de foc s-ar fi topit în flacăra pururea primenită a folclorului" (Goga, Octavian, *George Coşbuc. Discurs de primire la Academia Română*, Cluj, 1938.).

Să nu uităm de asemeni cele două compoziţii scrise de cei doi compozitori români (octogenari) Felicia Donceanu şi Vasile Timiş, prima scrisă pe textul poetului şi Filozofului creştin Lucian Blaga, iar a doua pe versurile aceluiaşi nepereche poet român Mihail Eminescu menţionat mai sus.

Un cald cuvânt de aleasă apreciere se cuvine şi celor trei solişti Nicolae Simionov (tenor liric), Carmen Săndulescu (pian) şi Adrian Ilie (vioară) care împreună cu statornica formaţie corală a Radioului şi a dirijorului ei, au creat acea neuitată seară a muzicii corale româneşti exemplu demn de urmat pentru tinerele generaţii, care din nefericire au cam lipsit.

Discipolii Maestrului Jin Wang

Cleopatra DAVID

În această primăvară, la Institutul „Cervantes" din Bucureşti a avut loc cel de al doilea concert din seria *Jin Wang and friends*, susţinut de *Orchestra de Cameră Cervantes*. Au dirijat patru studenţi ai cursului susţinut de dirijorul austriac de origine chineză Jin Wang la Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti: Tudor Ciupeiu, Alexandru Ilie, Alberto Marcos Castilla, Andrei Ştefan Racu. Solişti au fost Alexandru Avramovici (clarinet) şi Gaby Stănescu (vioară).

Cursul de dirijat este o binevenită iniţiativă a Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti. Având o deschidere internaţională atât în privinţa profesorilor cât şi a studenţilor, cursul se adresează absolvenţilor de conservator care doresc să-şi dezvolte abilităţile şi tehnica de lucru cu orchestra. Prin cooptarea unui dirijor aflat în plină carieră pentru a îndruma tinerii aspiranţi la podiumul de orchestră, UNMB reuşeşte să umple un gol lăsat de sistem în învăţământul muzical european, în care au posibilitatea de a preda mai degrabă cei care renunţă de timpuriu la viaţa scenică. Profesorii ne-mai-evoluând, se ajunge la o discrepanţă între ce se învaţă în facultate şi ce este necesar pentru o activitate muzicală decentă.

Proiectul pe care apreciatul dirijor Jin Wang l-a iniţiat împreună cu *Institutul Cervantes* din Bucureşti reuşeşte, pe lângă oferirea şansei de realizare a practicii dirijorale pentru studenţii săi, să promoveze solişti şi, la fel de important, creează posibilitatea pentru tinerii instrumentişti de a-şi consolida tehnica instrumentală în cadrul unei orchestre de cameră. Iată deci o nouă acţiune dedicată noii generaţii, după succesele înregistrate de Orchestra Română de Tineret şi de Fundaţia pentru Excelenţă în Muzică.

Primul concert al seriei *Jin Wang and friends* a avut loc în data de 20 martie în sala Auditorium a Institutului Cervantes, având în program lucrări de Vivaldi, Mozart, Albeniz şi zarzuele. Pentru concertul din 10 aprilie, au fost alese lucrări de J. S Bach (*Aria* din *Suita pentru orchestră* Nr. 3), W. A. Mozart (*Concertul pentru clarinet şi orchestră de coarde*, Partea I şi *Divertismentul în Re major* k136), H. Villa-Lobos (Bachianas Brasileiras Nr. 5), A. Alvarez Alonso (*Suspiros de España*) şi A. Piazzola (*Libertango* şi *Oblivion*). Programul a avut astfel o secţiune clasico-barocă şi una hispano-braziliană, gândită astfel pentru a atinge trei ţeluri: cel didactic, cel cultural şi cel comercial. Pentru punerea la punct a tehnicii gestuale şi pentru claritatea gândirii structurale, este foarte importantă abordarea repertoriului baroc şi clasic. Nu mai puţin importantă este pentru „curăţarea" intonaţiei ansamblului, care a avut şi unele momente mai puţin fericite.

„Vedetele" serii au fost, desigur, cei patru dirijori. Cum concertele dirijate de Jin Wang constituie întotdeauna un eveniment, am avut cu toţii aşteptări de la discipolii săi. Au fost cu toţii apreciaţi de public, dând dovadă de talent şi dragoste pentru ceea ce fac. Experienţa şi-a spus cuvântul. Andrei Racu este profesor la Colegiul Naţional de Arte „Dinu Lipatti" şi având colaborări cu orchestrele din ţară, iar Alexandru Ilie colaborează cu Opera din Craiova şi are chiar propria orchestră de cameră. Ambii s-au detaşat prin rigoare în abordarea partiturilor şi control în colaborarea cu orchestra.

Programul a conţinut şi piese „de acompaniament" şi soliştii au fost străluciţi. Clarinetistul Alexandru Avramovici a oferit în pagina mozartiană momente pline de rafinament, realizate printr-un sunet foarte bun şi o frazare şi construcţie impecabile. Violoncelistul Mihai Grigore a impresionat, de asemenea, în solo-ul din *Bachianas Brasileiras*.

Maestrul şi-a educat nu doar elevii ci şi audienţa, care a fost alcătuită în special din tineri. Programul a fost deopotrivă variat şi accesibil. După meditaţia din debutul serii urmată de ghirlandele de bucurie mozartiene, pulsul parcă începuse să bată în ritmuri sud-americane.

Studenţii-dirijori, după ce au trecut de filtrul propriei exigenţe, al profesorului şi al orchestrei, au înfruntat şi ultima provocare: cel mai important examen îl dai în faţa publicului.

Elena Cernei şi arta sa în timp

Stephan POEN

În prima zi a lunii martie, marea artistă lirică Elena Cernei ar fi împlinit nouăzeci de ani. Personalitatea sa continuă să domine panorama vocalităţii de mezzosoprană graţie înregistrărilor audio şi video, live şi de studio, din România şi din întreaga lume, în recitaluri sau în rolurile emblematice ale repertoriului său. Iar datorită tehnologiilor avansate aplicate ingenios numeroaselor site-uri care îi înfrăţesc pe melomanii de pe toate continentele, această extraordinară artistă continuă să fie admirată de uriaşul public actual al reţelei web.

Elena Cernei a intrat în istorie drept prima mezzosoprană româncă afirmată într-o carieră artistică internaţională pe cele mai mari scene de operă ale lumii precum Teatro alla Scala din Milano, Metropolitan Opera din New York, Opera din Paris, Wiener Staatsoper, Gran Teatro del Liceu din Bacelona şi multe altele. Meritul acestei performanţe este cu atât mai mare cu cât

Elena Cernei a continuat să fie prim solista Operei Române din Bucureşti fără întrerupere de-a lungul carierei sale artistice, lucru care i-a afectat foarte mult apariţiile pe marile scene ale lumii asemenea celorlalţi colegi de generaţie; restricţiile impuse de regimul politic de atunci limitau perioadele de activitate în străinătate. Cu toate acestea, valoarea absolută a personalităţii sale artistice s-a impus şi a făcut inevitabilă afirmarea sa în lume; s-a bucurat de asistenţa managerială a două dintre cele mai mari agenţii de impresariat artistic din istoria teatrului liric: Viktor Wladarsky (pentru Europa şi Asia) şi Sioma Glaser în parteneriat cu Solomon Hurok pentru America de Nord şi de Sud.

După colaborarea la reluarea producţiei sale cu „Aida" de Verdi la Teatro alla Scala din Milano, în stagiunea 1964/1965, unde a intepretat trei spectacole (nu doar unul aşa cum eronat se prezintă pe site-ul web de arhivă al Scalei), Franco Zeffirelli avea să afirme mai târziu, peste treizeci de ani, că *Elena Cernei este cea mai desăvârşită Amneris cu care a lucrat.* Gianandrea Gavazzeni, dirijorul producţiei, a rămas impresionat de *precizia impostaţiei în totalitatea nuanţelor de la rezonanţa gravă la notele cele mai acute.*

Elena Cernei a fost ultima Amneris a Vechiului Metropolitan şi a făcut parte din generaţia de artişti care au inaugurat Noul Metropolitan; pe această scenă s-a bucurat de răsunătoare succese în producţii cu „Samson et Dalila" de Saint-Saëns, „Aida" şi „Rigoletto" de Verdi, „Carmen" de Bizet şi „Adriana Lecouvreur" de Cilea, evoluând alături de cei mai mari artişti ai vremii în intervalul dintre stagiunile 1964/1965 şi 1968/1969.

Pe scenele lumii, Elena Cernei a triumfat alături de cei mai mari artişti: Birgit Nilsson, Renata Tebaldi, Leontyne Price, Galina Vishnevskaya, Richard Tucker, Franco Corelli, Giuseppe Di Stefano, Jon Vickers, Nicolai Gedda, Placido Domingo, Giuseppe Taddei, Giangiacomo Guelfi, Robert Merrill, Cornell MacNeil, Mario Sereni, Piero Cappuccilli, Peter Glossop, Nicola Rossi Lemeni, Nicolai Ghiaurov, Giorgio Tozzi, Norman Treigle, Hans Swarowsky, Fausto Cleva, William Steinberg, Armando La Rosa Parodi, Francesco Molinari Pradelli, Gianandrea Gavazzeni, Alberto Erede, Klaus Tenstedt, Georges Prêtre, Zubin Mehta, Thomas Schippers, Franco Zeffirelli, Herbert Von Karajan, Jean Louis Barrault; sunt cele mai reprezentative nume dintr-o foarte lungă listă de personalităţi artistice.

Franco Corelli o definea *Amneris ideală*, Giuseppe Di Stefano o considera *cea mai mare Carmen a carierei sale*, iar pentru Jon Vickers era *cea mai fascinantă Dalila*. Pentru exigentul întemeietor de şcoală de dirijat Hans Swarowsky, Elena Cernei era *o legendară Azucena*, iar pentru Alberto Erede *o Eboli întruchipând perfecţiunea tehnică vocală cu estetismul rafinat al nuanţelor*.

Repertoriul simfonic, cameral şi de lied incredibil de vast, de la Bach la contemporani, i-a şlefuit capacităţile muzicale şi estetice de valorificare a tehnicii vocale la cei mai rafinaţi parametri estetici graţie cărora a înnobilat interpretările sale în repertoriul de operă. „Aida", „Don Carlo", „Il

Trovatore", „Rigoletto", „Un ballo in maschera" de Verdi, „Carmen" de Bizet, „Samson et Dalila" de Saint-Saëns, „Adriana Lecouveur" de Cilea, „Orfeo ed Euridice" de Gluck, „Le nozze di Figaro" de Mozart, „Der Rosenkavalier" de Strauss, „Russalka" de Dargomîjski, „Pikovaya Dama" de Ceaikovsky, „Kniaz Igor" de Borodin, sunt câteva dintre titlurile în care Elena Cernei a excelat. Acestora se cuvin menţionate premierele de „Oedipe" de George Enescu (rolul Jocasta), „Ion Vodă cel Cumplit" de Gheorghe Dumitrescu (rolul Marica Doamna) şi rolul titular din „Doamna Chiajna" de Nicolae Buicliu în care Elena Cernei a realizat o triplă performanţă în premieră absolută fiind libretist, regizor şi interpret titular al unei noi opere.

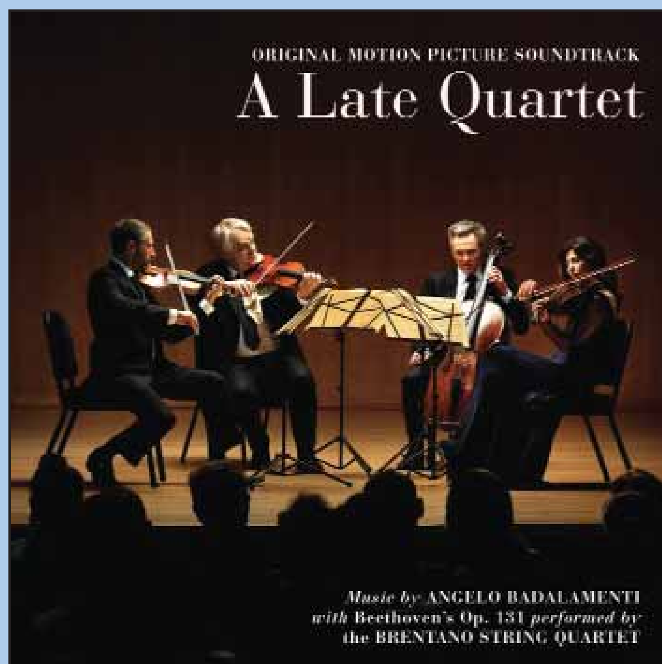
După încheierea oficială a carierei artistice, Elena Cernei a continuat să fie activă în concerte şi recitaluri până chiar cu şase luni înaintea plecării de pe această lume. S-a dedicat profesoratului, concursurilor internaţionale de canto ca membră în prestigioase jurii şi cercetărilor ştiinţifice legate de mecanismele vocii vorbite şi cântate elaborând principii metodologice personalizate de evaluare şi cultivare a vocilor organizate doctrinar şi publicate editorial.

Astăzi, putem spune că Elena Cernei este învingătoarea vremurilor trăite graţie unei parabole umane şi artistice în care sobrietatea, realismul, sensibilitatea, luciditatea, au guvernat un discernământ prin care a ştiut să meargă mereu înainte în numele Valorilor Absolute dincolo de epoci şi conjuncturi.

"A Late Quartet"/ Un Ultim concert

Marin MARIAN

În genere, majoritatea covârşitoare a filmelor cu şi despre muzică, cu şi despre muzicieni, era dezamăgitoare. Vorbesc la trecut, fiindcă era o veritabilă tradiţie ca filmele consacrate muzicii, interpreţilor şi compozitorilor să apară mult prea simpliste, improprii, inadecvate per detaliu, tembele chiar. De altminteri, şi pentru reprezentanţii altor arte era dezamăgitor să vadă în filme de gen tot felul de caricaturizări şi fantezii goale cu privire la diversele procese de inspiraţie, concepere, executare, eventual performare sau studiere (pragmatică ori teoretică). Dar toate acestea „au ţinut" până în ultima vreme, chiar până-n ultimul deceniu, când profesionalismul a fost generalizat spre maxim chiar şi pentru scenariştii celor mai comerciale producţii, poate competiţia cinematografică impunând consultarea serioasă şi a artiştilor propriu-zişi, a criticilor (în speţă, a muzicologilor), a esteticienilor ori istoriografilor sobri.

A Late Quartet (2012, scenariu de Yaron Zilberman şi Seth Grossman, ultimul şi regizându-l) este un film excelent din toate punctele de vedere. Şi-l socotesc remarcabil inclusiv deoarece poate satisface şi pe cel mai pretenţios muzicolog sau pe melomanul care se respectă.

Concret, pelicula este dedicată – la cel mai onorabil nivel – *Opusului 131* al lui Beethoven (cvartetul final). Iar titlul său original/englez indică precis acest lucru. Din nefericire, traducerea românească a titlului banalizează sau chiar alungă acest detaliu de esenţă, ratând cu totul faptul că opusul muzical „face" povestea fundamentală a dramei filmate, ori cel puţin îi fundamentează, adânceşte, susţine şi potenţează tot spiritul. Titlul românesc subliniază doar stratul extrinsec, povestea „vulgară", omenescul banal/comun al acţiunii, şi anume faptul că Cvartetul „The Fugue", a cărui climax, destrămare, ceartă şi reînviere o vedem preţ de aproape două ceasuri, îşi pregăteşte o ultimă reprezentaţie.

Dar, insist, atributul „a late" (din titlu), nu înseamnă ultimul (concert), ci *cea din urmă* lucrare muzicală. Ba mai mult: nu ultima reprezentaţie a unei formaţii de muzicieni, ci acel *finit corona opus* în sens de finalizare, de sens valoric final, sens pe care o dramatizare, o istorie a tribulaţiilor comun-umane, îl pot câştiga prin sublimizare sau iluminare.

Aşadar înainte de retragerea conducătorului acestui cvartet de mare succes şi carieră internaţională, înainte de substituirea violoncelistului (pentru eventuala supravieţuire a formaţiei), filmul american relevă mai multe drame omeneşti. Nu fac sumarul acestora, deoarece articolul de faţă nu este un sinopsis (de tipul preamultora citibile pe internet). Pentru noi, aici, important este că în filmul acesta este multă muzică, egal vizionabilă şi audibilă.

Tema fugii cu care *Cvartetul de Coarde Opus 131* debutează apare de mai multe ori, ea este eficient discutată la un moment dat (ca şi multe alte date despre lucrare), în final revenind şi ca un fel de climax didactic, impunându-şi profunzimea şi rezonanţele psihologice. Oricum, *Cvartetul Opus 131* este cântat aici, pe fragmentuţe – unele demonstrate, repetate şi comentate –, cât şi în fragmente de amploare (de la final), lucru rarissim „permisibil" (?!) într-un film, fie el de artă. Insist: chiar şi filmele aşa-zis muzicale evită ilustrarea peste un câteva zeci de secunde a unei formaţii pe scenă, cântând. Însă *A Late Quartet* riscă şi câştigă precis!

Aşadar, finalul filmului devine dramatic tocmai prin scena executării publice a capodoperei beethoveniene. Adică, nu doar anecdota gestului prin care violoncelistul, la finalul primei mişcări, suprimă *attaca* impusă de partitură, opreşte cântul, se ridică şi se adresează publicului luându-şi adio şi invitând în scenă pe instrumentista care îl va înlocui de-acum. Nu doar gestul acesta inedit creează o mare „lovitură de teatru". Faptul că muzica se continuă nu diluează totul, ci dimpotrivă. Deoarece colajul efectuat (căci n-ar fi fost posibil să stăm ca-n sala de concert şi să-ncercăm a asculta restul celorlalte şase părţi înnodate ale Cvartetului) este impecabil. Tocmai pasajele muzicale, extinse şi bine legate, dau măreţie sau o frumuseţe de un catarsis total admirabil acestui final prelung. Prin sau în acest final umanitatea ascunsă chiar în *Cvartetul op. 131* ridică mult „la putere" toată dramoleta omenească (a membrilor-instrumentişti care compun ansamblul cvartetului). Cvartetul muzical, prin chiar *conţinutul* muzical, este acela care depăşeşte, valorifică, asigură o dimensiune transcendentă cvartetului ca agregare umană. Se simte, acum, că iraţionalul story muzical este superior aceluia al biografiilor umane văzute deja, iată de ce sublimul chiar cotropeşte acum psihomentalul privitorilor.

Membri fictivului cvartet *The Fugue* (Christopher Walken, Philip Seymour Hoffman, Catherine Ann Keener şi Mark Ivanir, aici: celist, viorist II, violistă, viorist I), sunt actori de mare carieră. Dar este evident că au studiat mult muzica; ţin arcuşele impecabil, fac vibratouri foarte credibile, mimează cântul pe strune în mod foarte convingător. Ai impresia că uneori chiar ei cântă, chiar dacă ştii că nu sunt deloc muzicieni şi că fac playback peste un ansamblu real, celebru, de calibru maxim („Brentano").

Desigur, ei discută mereu, din când în când, chestiuni legate strict de muzică, despre atitudinea interpretativă, despre frazare, expresivitate, partitură. Şi o fac cel mai adesea în fraze parcă extrem de bine alese de prin volumele de muzicologie, estetică şi hermeneutică beethoveniană din ultimele 2-3 decenii. Ei sugerează adesea, fără emfază şi tehnicisme ostentative (recte inutile), drama umană, conflictualitatea lăuntrică, frustrarea şi cecitatea compozitorului creator. Tot ce spun ei, şi mai ales comentariile sau explicaţiile celistului-lider (de reţinut preafrumoasa poveste despre generozitatea şi superioritatea umană a lui Pablo Casals), este egal subtil şi adecvat (inclusiv muzicologic vorbind).

Pe scurt: este vorba de un film bun, mare, rar, pe care chiar şi melomanii cu cunoştinţe foarte solide, chiar şi muzicologii cu studii aprofundate, îl pot admira fără rezerve.

Mariana Nicolesco:

Nicolae Herlea la Porțile Eternității

Nimeni nu l-a sărbătorit, aşa cum am făcut-o noi, în cadrul Festivalului *Darclée*. La 75 de ani, la 80 de ani, la 85 de ani, împreună cu sutele şi sutele de tineri artişti în devenire şi cu publicul iubitor al vocii umane şi a artei cântului.

Cu toții ne amintim, cu infinită emoție, acea seară din 2012 când ascultam, în teatrul în care Hariclea Darclée debuta la 1881, cutremurătoarele secvențe din opere interpretate de Nicolae Herlea. Ele răsunau cu o splendoare pe care o ştiam şi care, totuşi, ne surprindea, mereu revelatoare. Celebram în prezența lui cei 85 de ani de viață ai acestui artist de o noblețe fără egal.

Dr. Stephan Poen făcea în acea seară elogiul artei sale, în timp ce, ascultând înregistrările cu vocea sa minunată, mână în mână cu mine, în mijlocul scenei, Nicolae Herlea era cuprins de emoție ca un debutant.

Un om minunat, blând, cald, atent, generos prin toată ființa sa.

A cântat cu cei mai mari artişti ai timpului său şi a exprimat de multe ori în public regretul că, dată fiind diferența de generații, nu am cântat împreună.

Dar a fost lângă mine ani şi ani de zile, de când l-am invitat să mi se alăture în Juriul Concursului Internațional de Canto *Hariclea Darclée*, unde statura lui aducea întotdeauna o notă supremă de prestigiu şi de încurajare pentru artiştii în devenire.

Timp de un deceniu şi jumătate, ca Preşedinte al Juriului Concursului Internațional de Canto *Hariclea Darclée*, prezența lui a fost un factor de prestigiu major al unei comoara fabuloasă a vocii sale şi a interpretărilor sale, dar şi amintirea unui om bun, cordial şi modest.

Întâlnirea cu el, de-a lungul anilor, şi cu arta lui, va reprezenta întotdeauna pentru mulți dintre cei peste 2000 de tineri artişti participanți la evenimentele *Darclée*, o investiție fundamentală în propriul lor viitor. Rațiune de a fi, de altfel, a acestui mare Concurs şi Festival de care Nicolae Herlea a fost atât de profund legat.

Cu Nicolae Herlea a plecat un prieten drag şi un imens artist a cărui voce, cu timbrul ei sublim, va

Competiții închinate artei cântului, care s-a impus drept una dintre cele mai prestigioase din lume.

Aflat acum la Porțile Eternității, Nicolae Herlea ne lasă în suflete entuziasma şi va mângâia în veci sufletele noastre.

Dumnezeu să-l odihnească în Împărăția Sacră a Muzicii şi a Cântului.

Nicolae Herlea
Un gând de despărțire

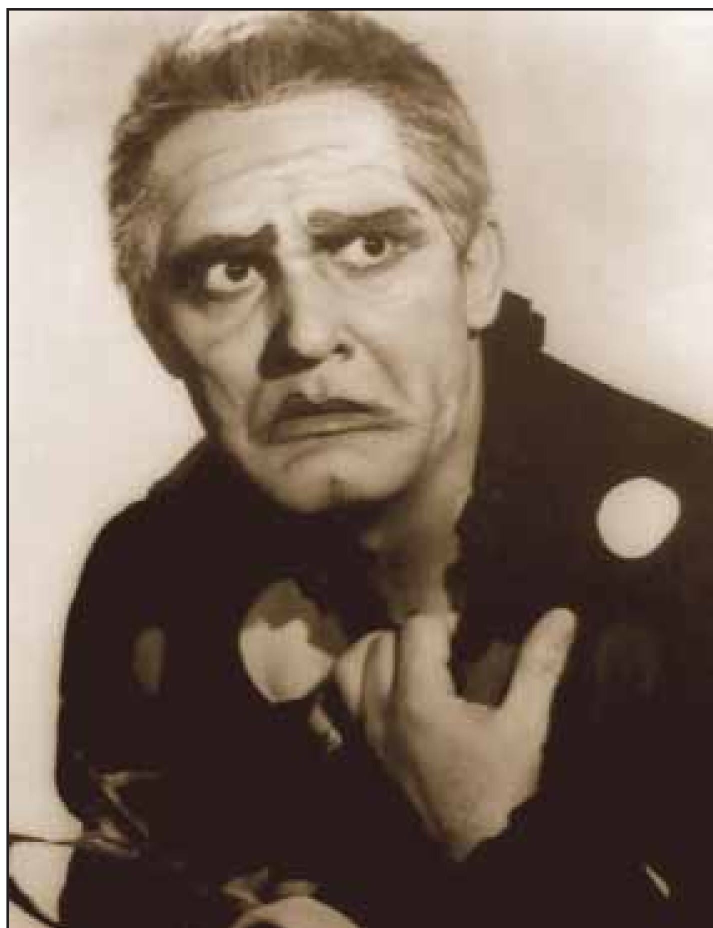
Viorel COSMA

Trăim cu toții o mare durere în suflet: în holul de marmură al primei scene lirice româneşti, ne-am adunat să vărsăm o lacrimă, fiindcă Tonio din opera *Paiațe* nu mai este pe scenă, nu mai rosteşte cu glasul său de aur celebrul *Prolog* al lui Leoncavallo, ci a venit de peste hotare – parcă – să tragă cortina peste drama vieții, spre a-şi lua adio de la toți prietenii şi auditorii anonimi care l-au aplaudat odinioară pentru clipele înălțătoare, inegalabile, de artă, oferite cu generozitatea oamenilor de excepție. "Pentru mine – mărturisea Herlea în aproape toate interviurile sale – vocea este instrumentul lui Dumnezeu." Solistul Operei Naționale a plecat pe drumul fără de întoarcere, acolo sus, să mulțumească Domnului pentru talentul pe care i l-a dăruit cu atâta bunăvoință. Nu cred că în momentul de față, românii apreciază cât de mare este pierderea lui Nicolae Herlea pentru cultura noastră muzicală, pentru teatrul muzical universal, căci generația de azi – din păcate – nu ştie să-i rostească numele când aude la radio, acel glas de excepție, inconfundabil. Fiindcă i-am stat aproape peste 6 decenii din clipa când a debutat în rolul Silvio din *Paiațe*, în seara zilei de 14 aprilie 1950, nelipsind de la nicio premieră, concert de gală, spectacol extraordinar, până la retragerea de pe scenă, îndrăznesc să afim că un artist singular ca al lui Herlea nu mai poate apărea decât – poate – peste 100

de ani. Pasiunea mea de critic muzical m-a determinat să urmăresc de-a lungul timpului, *nu* două, nu trei strălucite generații de baritoni români, şi vă rog să-l credeți pe cel care mai are doar 9 ani şi atinge vârsta centenară, că o voce particulară, unică, mai generoasă, mai strălucitoare în registrul acut, egală în toate registrele, inconfundabilă în timbru, impecabilă în dicțiune, nu am auzit pe meleagurile noastre. Mi-a scăpat din palmares doar prima generație de baritoni a lui D. Popovici – Bayrenth de la sfârşitul sec. XIX, însă am ascultat "pe viu" pleiada enesciană a lui J. Athanasiu, P. Ştefănescu-Goangă, Şerban Tassian, Aurel Costescu-Duca (profesorul lui Herlea), apoi am aplaudat, seară de seară, galeria "uriaşilor" baritoni ai TOB (colegi cu Figaro-ul lui Rossini) de la mijlocul sec. trecut, cu Ohanesian, Enigărescu, Iordăchescu, L. Konya şi Tumagian, încheind cu generația contemporană, dar glasul secolului teatrului liric românesc a rămas indiscutabil unul singur: Nicolae Herlea. Revista *Opern und Konzert* din München, scria cu obiectivitate şi perspectivă ierarhică peste timp, următoarele: "Ceea ce a fost Caruso pentru italieni şi F. Şaliapin pentru ruşi, este Herlea pentru români ".

Palmaresul marilor teatre străine care l-au admirat pe baritonul român, rămâne – deocamdată - fără termen de comparație cu oricare alt cântăreț de operă autuhton: *Scala*, *Metropolitan*, *Balşoi*, *Liceo*, *Covent-Gerden*, *Grande-Opera*, *San Carlo* (Napoli); 550 de spectacole cu *Bărbierul din Sevilla*; 23 de stagiuni muzicale la rând pe scena de la *Balşoi* din Moskova; 10 spectacole de *Tosca* la Tokio, într-un singur turneu! Navetă lunară între *Metropolitan* şi *Scala* de-a lungul anului 1964, fără nicio întoarcere în țară! Aplauze furtunoase la final de spectacol, contabilizate de presa străină, de peste 20-30 de minute, cu publicul în picioare! Acesta este bilanțul fermecat al lui Nicolae Herlea, pe scurt. Iar noi, românii, nu am fost în stare până astăzi, să-i publicăm nici măcar o singură schiță monografică…

În această clipă de apăsare supremă, nu pot să-mi închei evocarea celui mai bun şi prețios prieten, fără a rosti măcar o vorbă despre *omul* Herlea. "Trăiesc cu mulțumirea de a fi avut o carieră lungă – obişnuia să-mi spună, în lungile noastre seri de întâlniri colegiale la el acasă – în care am reuşit să pătrund în inimile oamenilor." Apoi, cu înnăscută modestie profesională, dar şi cu regretul artistului împlinit, adăuga: "M-am retras de pe scenă din proprie voință şi "cu voce" (cu două săptămâni înainte de pensionare, am cântat "*Rigoletto*"!). Am făcut-o în momentul când am considerat, că m-aş fi repetat." Şi-a reluat vechea pasiune din tinerețe: *pictura*. O practicase odinioară, când maestrul penelului, Constantin Piliuță, îl inițiase în tainele machiajului. Omul – Herlea mai avea o calitate rară la interpreții lirici: iubea nespus de mult colegii de breaslă.

A fost odată ca niciodată, un teatru liric pe cheiul Dâmboviței când Bucureştiul deținea primatul baritonilor de pe glob. Dar dintre toți aceşti faimoşi "munți" semeți ai planetei, Everestul s-a numit Nicolae Herlea!

Să-i mulțumim că ne-a dăruit din harul său atâtea clipe fericite pe acest pământ românesc şi să-l rugăm pe Domnul să-l aşeze în corul îngerilor pe acest "Sfânt" al artei sunetelor. Dumnezeu să-l odihnească.

În pas de defilare

Mariana POPESCU

Privită de-a lungul timpului, în România, muzica militară a avut o evoluție spectaculoasă. De la prezența în oştile române a buciumaşilor, a trâmbițaşilor, a toboşarilor, a fanfarelor de tip oriental: meterhanele şi taburhanele, se ajunge la înființarea în anul 1830, a unor „muzici trebuitoare la corpul miliției pământeşti", odată cu organizarea pe baze moderne a armatei - *Armata Națională*, numită de contemporani – *Straja pământească*". Primul şef de muzică a fost Franz Ruszitski, austriac de origine care a cultivat muzică cultă. Erau interpretate valsuri, poloneze, mazurci, marşuri, precum şi lucrări de Mozart, Beethoven, Rossini.

Având bucuria de a participa la cea de-a XI-a ediție a *Festivalului Internațional al Muzicilor Militare de la Brăila*, am constatat că, în prezent, muzica militară se ridică la cele mai înalte exigențe, atât prin diversificarea repertorială cât şi prin măiestria interpretării.

În anul 1996, la Brăila a fost organizat un Festival Național al fanfarelor militare. În 1998, la cea de-a treia ediție, prin participarea muzicii militare a armatei ucrainene, Festivalul a căpătat caracter internațional, iar de atunci, pe Esplanada Dunării au evoluat muzicile militare din Bulgaria, Germania, Austria, Republica Moldova, Turcia şi muzica Forțelor Terestre ale Armatei S.U.A.

La cea de-a XI-a ediție a Festivalului, au participat opt formații ale muzicilor militare, şase din România: Muzica Militară şi Drill-Team-ul Regimentului 30 Gardă "*Mihai Viteazul*", Muzicile militare ale garnizoanelor Brăila, Constanța şi Iaşi, Muzica Militară a Academiei Forțelor Aeriene "*Henri Coandă*" din Braşov şi două formații din străinătate: Muzica Militară a Garnizoanei Bălți din Republica Moldova şi Muzica Militară a Forțelor Aeriene din Turcia.

Festivalul a fost patronat de Primăria Municipiului Brăila, Statul Major al Forțelor Terestre, Ganizoana Brăila, Serviciul Muzicilor Militare, coordonarea muzicală aparținând colonelului Valentin Neacşu – Şeful Serviciilor Muzicilor Militare şi colonelului Petrea Gogu, şeful Muzicii Militare a Garnizoanei Brăila.

Timp de două zile, în Brăila au răsunat armoniile muzicilor militare care au împânzit arterele principale ale oraşului. În concertele de dimineață, formațiile au participat cu muzică de promenadă pe Esplanada Dunării, la Parcul Monument, Piața Traian, Grădina Publică, stațiunea *Lacul Sărat*.

După-amiaza, manifestările au debutat cu impresionanta Paradă a Muzicilor Militare care au străbătut căile principale ale oraşului.

Pe Esplanada Dunării, fiecare formație şi-a prezentat schow-ul individual, oferind publicului brăilean momente de mare încântare.

Orchestra Militară a Brigăzii de Infanterie motorizată „Moldova", din Bălți - Republica Moldova, dirijată de locotenent Andrei Pelipetchii, înființată în anul 1992, a prezentat un program variat, impresionând publicul cu ritmurile înfocate ale dansurilor moldoveneşti, având în față un grup de instrumentişti care şi-au lăsat instrumentele, prinzându-se într-o sârbă, împreună cu dirijorul.

Muzica Militară a Forțelor Aeriene din Turcia, dirijată de locotenent colonel Murat Öztürk şi prim-dirijorul Ismail Hakki Burdurlu şi-a deschis programul cu o interpretare corală a unui impresionant imn, într-un sensibil aranjament contrapunctic, dedicat lui Kemal Attatürk.

Muzica militară a Garnizoanei Iaşi, cu vechi tradiții (prima menționare a existenței sale datând din anul 1830, în ziarul *Albina Românească* a lui Alexandru Asachi), formație cu o activitate națională şi internațională remarcabilă, a fost dirijată de locotenent Alexandru Mateşică – cel mai tânăr dirijor din Festival, care a introdus în program şi rock-simfonic.

Muzica Militară şi *Drill-Team-ul Regimentului 30 Gardă* "*Mihai Viteazul*", unitate de elită a armatei române, condusă din anul 2009, de locotenent colonel Liviu Voicu, a demonstrat că ştie să îmbine "spiritul militar cu cel artistic".

Drill-Team-ul Regimentului 30 Gardă "*Mihai Viteazul*" a încântat publicul cu măiestria, eleganța şi virtuozitatea execuției unui exercițiu care presupune o însumare a foarte multe multe ore de antrenament.

Muzica Militară a Forțelor Navale Române din Constanța, reorganizată din anul 2003, s-a impus în peisajul muzical dobrogean, pe plan național şi internațional. Condusă de Locotenent colonel dr. Cornel Ignat, formația abordează cu profesionalism un repertoriu vast, abordând toate genurile muzicale din creația națională şi universală. Show-ul realizat în Festival s-a distins prin dinamică, varietate şi virtuozitate, o contribuție deosebită având-o trupa de majorete a Liceului cu Program Sportiv – *Nicolae Rotaru* din Constanța, condusă de Adriana Adelaida Hoidrag, absolventă a Facultății de Artă din Constanța, secția Coregrafie.

Muzica Militară a Academiei Forțelor Aeriene "*Henri Coandă*" din Braşov, condusă de Maior Sorinel Vânt, a impresionat prin repertoriul abordat, cuprinzând şi muzică de film, precum şi prin eleganța şi distincția trupei de majorete.

Muzica Militară a Garnizoanei Brăila, cu o remarcabilă tradiție încă din anul 1840, condusă de colonel Petre Gogu, s-a remarcat atât pe meleagurile dunărene cât şi pe plan național şi internațional, prestația formației în Festival, fiind însoțită de perechile de dansatori ale cluburilor *Valentina Dance*, *Fantezia* Brăila - Galați şi ai Şcolii Populare de Artă *Vespasian Lungu*, care s-au remarcat prin virtuozitate şi eleganța costumelor.

Prima seară a Festivalului s-a încheiat cu un progral interpretat de formațiile participante, cuprinzând piesele: *Marşul geniştilor* de Col.(r) Ion Croitoru, *Copacul* de Jolt Kerestely – solist Sergent Major Laurențiu Mocănescu (în prezența compozitorului, invitat de onoare al Festivalului), *Valurile Dunării* (selecțiuni) de I. Ivanovici în varianta orchestrală semnată de Colonel Constantin Costoiu, solo clarinet – Sergent Major Ionuț Vizireanu.

Ultima seară a Festivalului s-a încheiat cu interpretarea în comun a pieselor: *One moment* de J Bettis, solo trompetă Plutonier adjutant p. Romică Nițu, *Samba Meddley* – arr. C. Walter, *Highland Cathedral* de M. Korb, *Marş* de Radetsky, culminând cu un impresionant foc de artificii.

Timp de două zile, Brăila a devenit un oraş al muzicii, armoniile speciale ale muzicii militare fiind chintesența profesionalismului şi disciplinei.

Din păcate, în urma Reformei armatei, în România au rămas puține formații de muzică militară.

Revigorarea muzicii militare se impune a fi o cerință importantă pentru păstrarea tradiției, însumând 182 de ani de existență. Muzica militară este un segment al culturii româneşti care a depăşit sfera activității pur militare. Repertoriul nu se mai limitează doar lucrările de serviciu. Prin abordarea unor lucrări ample, în aranjament simfonic, muzica militară a demonstrat că face parte din peisajul muzical contemporan, având un mare impact asupra publicului.

Recital cameral - Triouri cu pian

Corina BURA

Sala mică a Atheneului Român a fost martora unui eveniment deosebit atât prin faptul că acesta a avut loc într-o sâmbătă seara, prilejuind o frumoasă petrecere a timpului, departe de orice zgomot al mediei, dar şi pentru că programul a fost alcătuit dintr-un repertoriu destinat unei formaţii cu care ne întâlnim destul de rar: trio-ul cu pian. În ce priveşte această din urmă alcătuire, ea este una dintre cele mai interesante, prezenţa pianului aducând o bogăţie cu totul specială sonorităţii de ansamblu, iar repertoriul abordat, a aparţinut unor compozitori - mari maeştri ai claviaturii. Protagoniştii serii au fost: violonista **Diana Moş** (profesor şi prorector al UNMB), violoncelistul **Eugen Bogdan Popa** – ambii membri ai Filarmonicii „George Enescu" - şi pianistul **Sandu Sandrin**, profesor univ. la UNMB. Recitalul s-a bucurat de concursul Maestrului **Leontin Boanţă**, care a susţinut partitura clarinetului pentru *Trio-ul nr.4 în Si b major op.11,* ”Gassenhauer Trio” de **Beethoven** cu care a şi început seara. Liniile melodice ale violoncelului deosebit de expresive şi calde sub arcuşul lui Bogdan Popa s-au împletit armonios, şerpuitor cu cele ale clarinetului, acesta din urmă într-o ipostază extrem de profundă şi lirică în acelaşi timp. Clarinetistul Leontin Boanţă, aparţinând corpului Filarmonicii bucureştene, s-a dovedit un colorist rafinat, iar momentele sale de pianissimo pline de visare. Finalul, o

Sandu Sandrin

temă cu variaţiuni care sporeşte în complexitate o dată cu dezvoltarea discursului, a prilejuit etalarea virtuozităţii interpreţilor atât ca entităţi de sine stătătoare cât şi în ansamblul foarte bine organizat şi sudat. Desigur, Sandu Sandrin a susţinut cu brio o partitură dificilă, poate mai puţin simpatică din punct de vedere al impresiei tehnice dar care a asigurat canavaua pe care s-au ţesut nobilele dialoguri dintre clarinet şi violoncel.

Continuarea a păstrat registrul Titanului de la Bonn cu *Trio-ul nr.1 în Re major op.70*, supranumit şi ”Geister Trio”, tema părţii mediane fiind inspirată se pare de scena fantomelor din *Macbeth* de Shakespeare ; totodată şi-a făcut apariţia şi violonista Diana Moş care a introdus un alt tip de sonoritate în acest ansamblu, datorată scriiturii,

Eugen Bogdan Popa

Beethoven având în general anumite preferinţe în tratarea acestui instrument, o dinamică specială care evoluează mai mult pe contraste decât pe culoare. Diana Moş este o experimentată artistă care a abordat de ceva vreme întregul repertoriu beethovenian, iar unele formulări întâlnite în Sonatele pentru vioară şi pian pe care le-a interpretat alături de pianistul S. Sandrin au avut ecouri emoţionante în *Allegro vivace e con brio*. Partea a doua, *Largo assai ed espressivo* în *re minor* (tonalitatea Requiem-ului de Mozart!) care face aluzie la drama shakespeariană este de fapt mai mult o meditaţie dureroasă, o transpunere muzicală a unor stări sufleteşti sfâşiate de regrete şi mai puţin „gotică” sau înfricoşătoare după

Diana Moş

cum sugerează titlul. Sonorităţile non vibrato, în pianissimo au intrat într-un pronunţat contrast cu partitura pianului care a fost gândită la o mai mare scară sonoră şi căreia S. Sandrin i-a imprimat un caracter obiectiv. Finalul, asemenea celui din Sonata ”Kreutzer” este un moment de virtuozitate pentru acest tip de literatură, scris mai mozaicat, cu *Introducere* şi multe cadenţe interioare, iar cei trei interpreţi au dat măsura pregătirii lor instrumentale excelente şi acelei cunoaşteri amănunţite a întregului opus, la nivelul la care ajung doar cei implicaţi în activităţi de mentorat. Recitalul s-a încheiat cu amplul *Trio op.101 pentru pian, vioară şi violoncel în do minor* de **Johannes Brahms**. Complexitatea discursului brahmsian şi dramatismul tonalităţii au constituit elementele pe baza cărora cei trei interpreţi au avut oportunitatea să se manifeste plenar, de la tragic spre misterioase momente, descoperind accente cărora le-au imprimat o tentă de-a dreptul expresionistă. Partea a doua, un fel de *Intermezzo* a fost de asemenea foarte reuşit prin realizarea unei atmosfere deosebit de inspirate şi convingătoare, iar *Andante grazioso* a reprezentat momentul împăcării (*Do major*) şi unificării depline înaintea tumultuosului final. Am asistat astfel la o colaborare dintre generaţii, artiştii aparţinând prin vârstă şi formaţie unor tradiţii şi şcoli diferite, Bogdan Popa cu elanul şi vigoarea tinereţii, Diana Moş cu trecerea spre maturitate şi consolidarea unor valoroase cunoştinţe acumulate, iar Sandu Sandrin cu atitudinea şi detaşarea pe care o conferă experienţa de viaţă şi podium.

Dreams records – un deceniu de activitate

Florian LUNGU

Întemeiată în anul 2004 de saxofonistul, compozitorul, şeful de formaţie **Nicolas Simion** (născut la 15 iunie 1959 în localitatea Dumbrăviţa din zona Braşovului), **Casa de discuri „7dreams Records”** se doreşte a fi o oglindă a realizărilor de ieri, de azi şi desigur, de mâine proprii unora dintre cei mai reprezentativi muzicieni de gen din România.

Pentru cei care-l cunosc mai puţin, amintim că **Nicolas Simion**, format pe băncile Conservatorului bucureştean, unde s-a pregătit temeinic în domeniul marii muzici, a devenit poli-instrumentist (saxofoane, bass-clarinet, taragot) autodidact, debutând în jazz în anii ’80. Definitorie pentru perioada afirmării sale a fost activitatea în grupul **„Opus 4”** (formula a doua) pe care el însuşi l-a alcătuit, cu pianistul **Mircea Tiberian**, bass-istul **Cătălin Rotaru**, bateristul **Eugen Nichiteanu** şi cu saxofonistul **Dan Mîndrilă** drept invitat permanent. Pe la finele anilor ‘80 ai veacului trecut, **„Opus 4”** şi **Dan Mîndrilă** au susţinut un număr record de concerte, într-un număr record de oraşe! Invitat în Polonia ca interpret la Festivalul varşovian „Jazz Jamboree” – ediţia 1989, **Nicolas Simion** a avut mari probleme cu viza, ajungând cu întârziere în capitala poloneză şi, în consecinţă hotărând să se afirme ca muzician în străinătate. Expatrierii şi perioadei de acomodare i-au succedat primele succese repurtate de **Nicolas Simion** ca un saxofonist de notabilă experienţă şi înzestrat cu o sesizabilă originalitate. Atribute puse generos în slujba realizării unor discuri în care să pulseze ***lumea de frumuseţi a ethosului nostru folcloric***, pusă în valoare prin înregistrări de ţinută efectuate în compania unor instrumentişti europeni şi americani foarte buni, de talia unor **Graham Haynes**, **Ronnie Burrage**, **Lonnie Plexico**, **Ed Schuller**, **Victor Jones**, **Peter Perfido**, **Tomasz Stanko**, **Dusko Gojkovici**, **Mal Waldron**, **Lee Konitz**, **Jancy Körössy** şi alţii, – laolaltă, multe albume sub autograf componistic propriu, bine primite de critica de specialitate, la fel ca şi turneele întreprinse din 1991 în noua sa patrie Austria, dar şi în Germania (unde s-a stabilit ulterior), Polonia, Bulgaria, Ungaria, Elveţia, Comunitatea Statelor Independente, Ungaria, Grecia, etc. Lui **Nicolas Simion** şi unui nou partener scenic, virtuosul pianist **Florian Weber** li se datorează primele audiţii publice ale monumentalei lucrări de jazz concertant, semnată cu 35 de ani înainte de regretatul compozitor român **Richard Oschanitzky**, „Dublul concert pentru pian, saxofon tenor, orchestră simfonică şi big band”; interpretări performante oferite melomanilor din Iaşi, Bucureşti, Braşov, cu contribuţia dirijorilor **Peter Oschanitzky** şi **Sabin Păutza**.

Artist al cărui nume figurează pe genericele a peste 40 de discuri – devenind astfel muzicianul român de gen cu cea mai bogată discografie –, **Nicolas Simion** s-a impus în ultimii ani drept cel mai notoriu reprezentant peste hotare al jazz-ului din România.

În dorinţa de a stimula prin producţii discografice semnificative o mai bună cunoaştere a valorilor jazz-ului

autohton, a celor mai accentuate personalităţi ale sale de ieri şi de azi, muzicianul a întemeiat în anul 2004, în paralel cu ferventa sa activitate interpretativă, **Casa de discuri „7dreams”** care a editat pînă în prezent nu mai puţin de 17 seturi discografice: 16 albume audio (dintre care două duble) şi un DVD. Multe dintre aceste imprimări au fost preluate live în România şi peste hotare, după cum unele se constituie drept valoroase înregistrări istorice, inedite. Cum este şi firesc, majoritatea acestor albume îl au drept protagonist pe **Nicolas Simion** însuşi, în formule de duo, trio, quartet, sextet instrumental şi cu orchestră. Însă în nu mai puţin de patru CD-uri saxofonistul apare în înregistrări de ţinută împreună cu pianistul şi compozitorul nepereche **Jancy Körössy** (1926 – 2013), căruia i-a fost dedicat postum şi dublul CD solo apărut anul trecut sub genericul „American Impressions & Romanian Landscapes” (înregistrări din Atlanta, Georgia datate 1972, respectiv 1975).

Alt nume de primă mărime, memorat pentru posteritate prin intermediul dublului album „Memorial vol. 1” editat de **„7dreams Records”** este acela al compozitorului, aranjorului şi pianistului de excepţie **Richard Oschanitzky** (1939 – 1979). Pe lîngă cele trei nume deja menţionate – **Nicolas Simion**, **Jancy Körössy, Richard Oschanitzky** – pe albumele Casei „7dreams” mai apar în ipostaze de ***guest star*** ori ***sideman*** instrumentişti redutabili, străini şi români: bateriştii **Peter Perfido**, **Johannes Bockholt**, **Alan Jones**, **Jammie Haddad**, **Billy Kilson**, **Boris Petrov**, bass-iştii **Angus Bangus Thomas**, **Martin Gjakonovski**, **Sebastien Boisseau**, **Lonnie Plexico**,

Ed Schuller, **Andy McKee**, **James Singleton**, **Johannes Fink**, pianiştii **Florian Weber**, **Michael Cain**, **Andreas Mayerhofer**, ghitariştii **Norbert Scholly**, **Sorin Romanescu**, saxofonistul **Lee Konitz**, trompetiştii **Tomasz Stanko**, **Piotr Wojtasik**, violonistul **Zoltan Lantos**, trombonistul **Nils Wogram**, acordeonistul **Fausto Beccalossi**, **Giani Lincan** la ţambal, **Ansamblul „Die Reihe"** şi **Filarmonica din Sibiu** dirijate de **Paolo Bellonia** şi respectiv de **Sabin Păutza** – cu toţi coechipieri ai lui **Nicolas Simion**; iar dintre companionii lui **Richard Oschanitzky** (în perioada 1966 – 1971) îi amintim pe saxofoniştii **Dan Mîndrilă**, **Ştefan Berindei**, **Alexandru Imre**, trompetistul **Nelu Marinescu**, **Nicu Dumitrescu** – trombon, **Titus Muntean** – flaut, bass-iştii **Bogdan Cavadia**, **Johnny Răducanu**, **Wolfgang Güttler**, bateriştii **Ion Cristinoiu**, **Adrian Ciceu**, **Eugen Gondi**, **Vasile „Mache" Ganea**, **Bob Iosifescu**, vocalistele **Ileana Popovici** şi **Puica Igiroşanu**, desigur **Richard Oschanitzky** la pian, **Orchestra Radiodifuziunii din Berlin** şi **Marea Orchestră din Leipzig** sub baghetele dirijorilor **Günther Blumhagen**, respectiv **Adolf Fritz Guhl**.

Cele mai recente dintre albumele mai sus citate pot fi aflate în librăriile Humanitas şi Cărtureşti.

Alte cinci – şase CD-uri vor fi lansate de **Casa „7dreams"** în 2014 şi 2015.

Ritmuri orientale

Oana GEORGESCU

De peste douăzeci de ani, creatoarea de modă Liza Panait nu a lipsit în nici un sezon de pe podiumul de prezentare a modei româneşti, defilările colecţiilor sale, de fiecare dată având altă temă şi altă sursă de inspiraţie, fiind cele mai aşteptate fashion-show-uri. Liza Panait a reuşit să realizeze veritabile spectacole de modă dedicate tradiţiilor şi marilor valori ale artei şi culturii româneşti, mai ales că muzica live a însoţit fiecare prezentare a sa.

Colecţia „Touareg", propunerea sa pentru sezonul primăvară-vara 2014 a fost inspirată de misterioasa şi fascinanta lume a triburilor nomade din Sahara (beduini, berberi, tuaregi), dar a fost dedicată aproape în exclusivitate tuaregilor, cei mai bravi, mai demni şi mai curajoşi locuitori ai deşertului. Prezentarea colecţiei ”*Touareg*” a fost însoţită de muzica live interpretată de Mara şi de trupa ”*Sensor*”. Muzica a fost compusă special pentru această prezentare de Paul Ilea, liderul trupei.

”Tuareg *este o colecţie cu influenţe tribale, care reprezintă unul din trend-urile principale din sezonul cald. Este inspirată din costumaţia nomazilor deşertului ca linie şi cu motive tradiţionale rezultate din croi, detalii, picturi manuale sau broderii realizate în atelierele noastre. Culorile sunt vii, iar albastrul, turcoazul, auriul, negrul şi roşul sunt vedetele”* – a afirmat binecunoscuta creatoare. Arta vestimentară, dar şi muzica şi dansul i-au transportat pe toţi cei prezenţi într-o călătorie iniţiatică în deşertul Sahara. Un loc în care timpul şi spaţiul se contopesc şi unde inspiraţia, magia, lumea fantastică prind contur. (Foto: Sebastian Oros)

Sensor

“Suflet în culori”

Oana GEORGESCU

Scena Sălii Radio din Bucureşti a găzduit evenimentul “Suflet în culori”, un concert caritabil susținut şi organizat de Asociația pentru Muzică, Artă şi Cultură (preşedinte Mihai Stan) în beneficiul copiilor cu autism. Printre parteneri s-au numărat Asociația Help Autism, Societatea Română de Radiodifuziune şi Centrul InfoEuropa din cadrul MAE. Aceştia au demarat un proiect comun de informare şi conştientizare şi, în acelaşi timp, o campanie de strângere de fonduri în beneficiul copiilor care suferă de Tulburări din Spectrul Autismului.

Concertul caritabil a fost susținut de patru tineri artişti care s-au alăturat benevol susținerii acestei cauze: soprana Rodica Vică, tenorul Ştefan Pop, violonistul Vlad Maistorovici şi pianistul Ştefan Doniga. Printre piesele interpretate s-au numărat compoziții ale lui Léo Delibes, Alexander Skriabin, Johann Sebastian Bach sau Camille Saint-Saens.

Toți cei patru tineri artişti au dovedit, pe lângă gestul lor caritabil, că muzica este pentru ei talent, har şi dăruire. Acea seară a marcat şi o premieră absolută: interpretarea în primă audiție mondială, la pian, a

Mazurcilor op. 64 nr. 1 şi nr. 3 de Sergei Bortkiewicz, descoperite în urmă cu câteva luni. Pianistul Ştefan Doniga a reuşit, cu o lejeritate uimitoare, să treacă de la *Preludiul* din *Partita în Mi major* de Bach interpretat alături de violonistul Vlad Maistorovici, la *Introducerea* şi *Rondo*-ul *Capriccioso* de Saint-Saëns şi *Mazurcile* op. 3 nr. 7 şi op. 25 nr. 6 de Aleksandr Skriabin. Între două reprezentații cu opera „Faust” la Rijeka Opera (Croația), tenorul bistrițean Ştefan Pop, câştigătorul ediției 2010 a concursului Operalia – Plácido Domingo (Londra) a interpretat pe scena Sălii Radio aria „Una furtiva lagrima” din „Elixirul dragostei” de Donizetti, aria lui Alfredo din „Traviata” sau populara cançonetă „O sole mio” de Eduardo di Capua. Acompaniați la pian de Ştefan Doniga, soprana Rodica Vică şi tenorul Ştefan Pop au interpretat duetul Adina – Nemorino din „Elixirul dragostei” şi duetul Violetta – Alfredo, “Parigi, o cara, noi lasceremo...” din „Traviata”. “*Vocația de artist nu ne-o alegem noi, ea ne alege pe noi, şi astfel devenim privilegiați prin bucuria de a profesa mereu ceea ce ne place şi de a ne identifica cu arta. De aceea, cred că, atunci când este nevoie, ar trebui să folosim acest dar pentru a-i ajuta pe cei mai puțin norocoşi*” – a spus soprana Roxana Vică, cea care a interpretat cunoscutele „Les filles de Cadix” de Delibes, „La Danza”, tarantela de Rossini şi o arie din zarzuela „Las Hijas del Zebedeo” de Ruperto Chapí. Evenimentul a fost prezentat de actrița Manuela Hărăbor şi de Marius Constantinescu, scriitor, jurnalist şi realizator TV. Fiul Luminiței Constantinescu, fostă realizatoare muzicală în Televiziunea Română, şi al baritonului Nicolae Constantinescu de la Opera Națională din Bucureşti, Marius a scris volumele “Cortez”, dedicat marii soprane Viorica Cortez, şi „Profil. Poveste. Personaj”, cu dialoguri pe care le-a realizat cu 29 de personalități marcante ale vieții artistice româneşti şi internaționale. Ediția emisiunii omonime de la TVR dedicată dirijorului Ion Marin (fiul dirijorului Marin Constantin, fondatorul corului “Madrigal”) a obținut în anul 2012 premiul APTR pentru cea mai bună emisiune-portret.

Viitorul muzicii uşoare

Octavian URSULESCU

Cu siguranță, rezultatele de excepție, la toate festivalurile de gen din țară şi chiar de peste hotare, ale

elevilor Viorelei Filip de la Şcoala de arte din Bucureşti nu sunt deloc întâmplătoare. Profesoara lor, o foarte valoroasă interpretă, textieră, dar şi compozitoare, are marele avantaj că le poate exemplifica totul "pe viu", corectându-le toate inexactitățile. Absolventă a Conservatorului "Ciprian Porumbescu", Viorela Filip este cu siguranță la ora actuală cea mai valoroasă profesoară de canto-muzică uşoară de la noi, cu precizarea că ea îi îndrumă pe elevii săi să cânte şi muzică românească, să prețuiască valorile genului, învățându-i frazarea, intonația, nuanța, în suferință la cei care cântă în limba română de parcă ar face-o în engleză (şi aici ne referim la mulți interpreți cunoscuți din noul val, care adesea se erijează în compozitori şi textieri fără a avea minime cunoştințe necesare în domeniu). De două ori pe an, clasa Viorelei Filip se reuneşte la un examen – de fapt un concert cu public la care notele nu le dă un juriu, ci chiar beneficiarii direcți, spectatorii. Cea mai recentă trecere în revistă de acest gen a avut loc în cocheta sală a Centrului cultural "Tinerimea Română", din păcate ignorată de cei care nu cunosc această bijuterie din centrul Capitalei, păstorită cu grijă de dirijorul Voicu Enăchescu, directorul Centrului. A fost o paradă absolut impresionantă, cu nu mai puțin de 32 de tinere soliste (incredibil, dar n-a fost nici un băiat, probabil aceştia sunt mai atraşi de fotbal!). Între aceste autentice speranțe, cu grad diferit de pregătire, unele fiind la început de drum, am remarcat cu bucurie câteva din vocile de excepție care domină toate concursurile de muzică uşoară, fiind adevărate colecționare de premii. S-au detaşat cu uşurință şi aici, apelând la repertoriul internațional, ca pentru a "testa" piața de peste hotare, ştiut fiind că ele cântă în mod curent piese româneşti de muzică uşoară, unele scrise special pentru ele. Am mai scris despre ele, aşa încât vă sunt binecunoscute Bianca Lixandru (a cântat formidabil "Chain of fouls", ca un omagiu adus Arethei Franklin) sau Ştefania Chesar (o temperamentală Rihanna în miniatură, cu "Russian Roulette"). Andreea Claudia Dumitriu, care a fost finalistă la cel mai puternic concurs de muzică uşoară din țară, cel internațional de la Brăila, "George Grigoriu", a aruncat mănuşa Larei Fabian ("I guess I love you"), Miruna Popescu a electrizat sala cu piesa "Mercy", lansată de Duffy (finalul, cu toți elevii cântând această melodie, laolaltă cu dascălul lor, a fost magnific), iar Bianca Tache a spus... „Stop!". Dacă ne-am referit în mod special la aceste 5 talente excepționale, viitoare vedete ale genului, asta nu înseamnă că n-au fost şi alte soliste de viitor (Bianca Roşu, de pildă), dar e greu să reții atâtea nume, pe de o parte, iar pe de alta evident unele interprete vin la curs efectiv din plăcerea de a cânta şi de a colabora cu Viorela Filip, nemaiavând vârsta necesară pentru a porni pe o cale profesionistă în domeniu. Dar ce minunat e să vezi atâția oameni cântând din pur entuziasm! Urmărind acest spectacol antrenant, prezentat de una dintre emoționatele eleve şi condimentat cu momente coregrafice ale clasei de dans moderni de la Şcoala de arte, am înțeles că muzica uşoară românească are un viitor, numai că am avea nevoie de cât mai mulți profesori pasionați, asemeni Viorelei Filip, pe care am urmărit-o amuzați cum "ardea" în primul rând al sălii, cântând laolaltă cu elevele sale, indicându-le mimica, zâmbetul, gestica, mai să se suie pe scenă, să cânte ea! Pentru o experimentată profesoară de canto, dublată de o interpretă în activitate, mistuirea este asemeni antrenorilor de fotbal aflați la vârste tinere, care ar intra în orice clipă pe terenul de joc în locul elevilor mai puțin dotați...O altă mare bucurie ne-a fost prilejuită de interpretarea

unor melodii româneşti de succes, semnate Şerban Georgescu, Andrei Tudor, Nicolae Caragia, Cristian Faur, Laurențiu Duță, Paula Seling sau lansate de formații cum ar fi Spin sau Provincialii. Cel puțin prin prisma clasei Viorelei Filip, ziua de mâine a muzicii uşoare româneşti este asigurată!

Primul nostru "Cerb de aur" (VI)

Octavian URSULESCU

Victoria Luminiței Dobrescu, în 1969, a produs, aşa cum scriam, o mare bucurie în țară, fiind prima într-o competiție care polariza atenția tuturor. Dar anii au trecut şi, după 1990, tot felul de oameni care nici nu se născuseră pe vremea aceea sau care nu au legătură cu fenomenul muzicii uşoare au început să emită păreri absurde, să publice inepții, pe linia celor care legau tot ce a fost înainte de 1989 de intervențiile Securității, ale conducerii superioare de partid, anulând cu bună ştiință tot ce s-a realizat bun în cultură (şi înainte vreme, între noi fie vorba, au fost multe succese de excepție!). Un tânăr istoric al fenomenului, Mircea Nicolau, descoperă cum că festivalul "Cerbul de aur" s-ar fi... "inaugurat şi întrerupt din ordinul direct al lui Ceauşescu", când e evident că manifestarea n-a avut nimic politic! Culmea e că noi, cei care am fost ca jurnalişti la acele prime 4 ediții, n-am simțit o presiune politică, dovadă că au participat zeci de vedete uriaşe de pe toate continentele, până şi din Japonia, sute de concurenți, că juriile au fost mereu internaționale şi că, de pildă, n-a triumfat niciodată un reprezentant al unei țări socialiste, deşi unii chiar ar fi

meritat. Lui Ceauşescu îi plăcea muzica populară, cu siguranță se uita şi la "Cerbul de aur"; de aici însă până la a ştampila un festival minunat, care ne-a înseninat acele zile, categorisindu-l drept "ideea unui dictator" e o cale lungă, Ceauşescu avea el alte "idei", nu muzica uşoară îl preocupa... Inițiativa a fost, în primul rând, a lui Tudor Vornicu, susținut de conducerea din acei ani a TVR (Ioan Grigorescu, Octavian Paler, ş.a.), festivalul reprezentând, aşa cum Luminița Dobrescu însăşi recunoaşte, "o deschidere formidabilă şi neobişnuită către lume, pentru un sistem comunist". În afirmațiile de cafenea de pe Wikipedia puteți citi tot felul de neadevăruri flagrante, emise de oameni cu evidente frustrări: că la Braşov a fost un festival... comunist (câştigat, ca să vezi, la 3 din cele 4 ediții, de... capitalişti!), că n-ar avea rădăcini... autohtone, că trebuie neapărat deschis un...proces al festivalului şi alte aberații, făcând parte din campania concertată de defăimare a tot ce s-a creat bun înainte de 1989. Mai mult, prin 2008, o jurnalistă, se pare din Braşov (numele nu ne este cunoscut, ceea ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi avut tangențe cu fenomenul muzical), Camelia Onciu, este categorică în a plasa "Cerbul de aur" în "context

politic”. Culmea este că în alte țări din Est aveau loc în acei ani mari festivaluri similare (la Sopot în Polonia, la Nisipurile de aur - “Orfeul de aur”, în Bulgaria, la Bratislava în Cehoslovacia), dar nimeni nu le-a acuzat de politizare. Într-o corespondență cu Luminița Dobrescu, această doamnă Onciu, care recunoaşte senin a nu fi “jurnalist de specialitate”, afirmă a se baza pe “câteva publicații ale vremii (suntem curioşi unde, atunci, se vorbea de... politizare! - N. A.) şi amintiri ale 20 de persoane”. Nu ştim ce competențe şi implicări aveau acestea din urmă (între care, la loc de cinste, pentru a înțelege sursele, un anonim politruc local, Gheorghe Conțu), nu cunoaştem nici “dezvăluirile dlui Paler”, făcute în... 2005, când era bătrân şi bolnav (cel care, în treacăt fie zis, a lansat sintagma “Epoca de aur”...), dar e deranjant că dânsa afirmă tranşant că “N. Ceauşescu îşi dorea ca Trofeul să rămână în România”! Poate i-o fi luat un interviu şi noi nu ştim! Dacă era într-adevăr aşa (oricum, între “a dori”, ca orice român, şi a “interveni direct” e cale tare lungă), de ce n-a făcut-o pentru marile vedete, floarea muzicii noastre uşoare, care au reprezentat țara noastră în competiție şi au evoluat remarcabil: Margareta Pâslaru, Dan Spătaru, Anca Agemolu, Anda Călugăreanu, Angela Similea, Corina Chiriac, Dorin Anastasiu, Mihaela Mihai? Culmea este că martori oculari, cum ar fi regretații George Grigoriu, Valeriu

Lazarov, Alexandru Stark, Temistocle Popa, George Sbârcea, ale căror opinii sunt însă ocolite cu bună ştiință, au confirmat la vremea respectivă corectitudinea lucrărilor juriului internațional, care n-avea cum, logic, să primească ordine de la “Cabinetul 1”, mai ales că reprezentanta noastră a ieşit pe primul loc la ambele tururi de scrutin! Asemenea gazetari necunoscători, uneori bine intenționați, alteori răuvoitori, dar întotdeauna victime ale unui anti-comunism feroce, cu destinație generalizată (culmea, e vorba de tineri care n-au cunoscut regimul, cei mai în vârstă nuanțează şi nu dau asemenea verdicte categorice), oferă o istorie falsă. Tipic românesc, în loc să ne bucurăm, să cinstim o victorie a unui artist autohton, indiferent de simpatii, terfelim totul, aruncăm în derizoriu. Dar cum Luminița Dobrescu scrie proză, lucrează la un volum de poezie, aşteptăm cu nerăbdare şi cartea anunțată, despre viața şi cariera ei, de om de artă, înainte şi după 1989, în care cu siguranță vom descoperi pagini care să facă lumină în această istorie zbuciumată şi interpretată de fiecare după bunul plac...

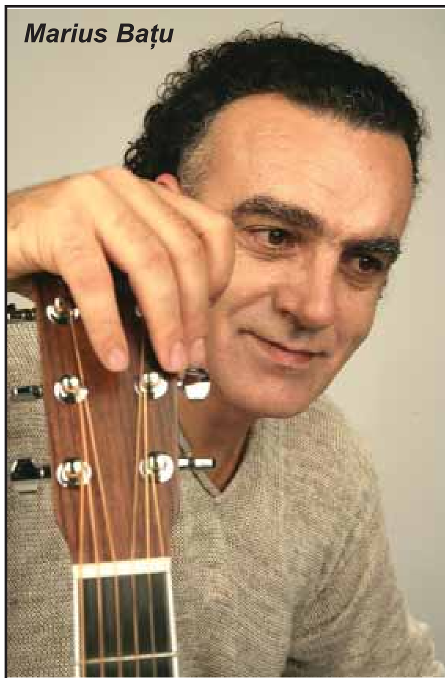
Spectacole

Dan CHIRIAC
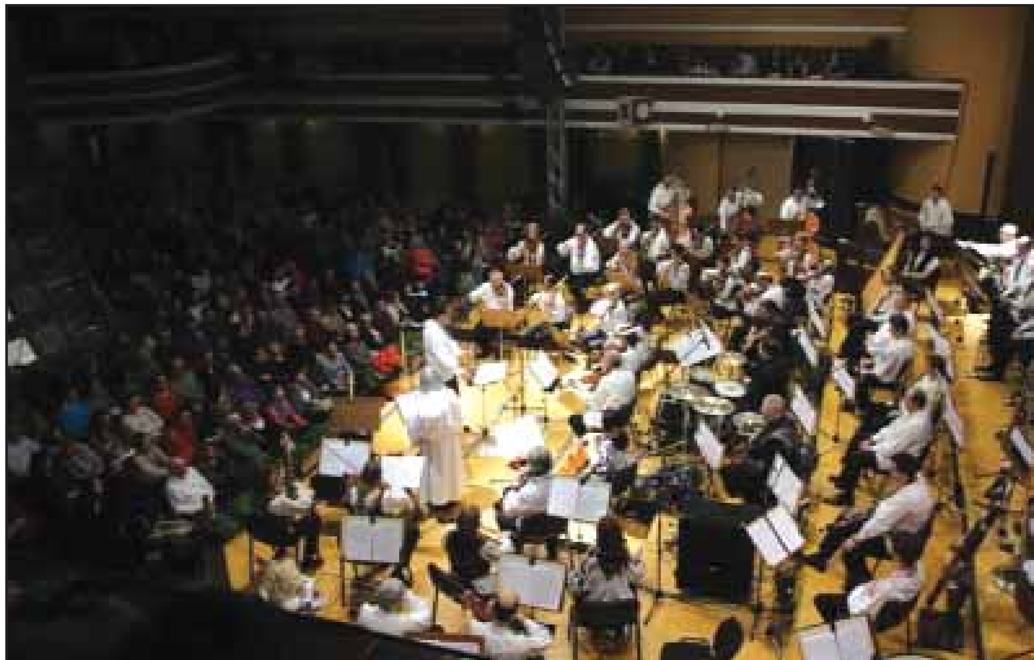
MEŞTERUL MANOLE. Premiera naţională a primei opere rock simfonice din ţara noastră, “Meşterul Manole” (autor - Josef Kappl, fostul basist al legendarei trupe Phoenix, care trăieşte în Germania din 1977) – un proiect care se înscrie în demersurile pentru a sprijini candidatura oraşului Timişoara la titlul de Capitală Culturală Europeană în anul 2021 – a avut loc la Sala Capitol din Timişoara. Opera, bazată pe un libret scris de Victor Cârcu în anii ’70, dar care la vremea respectivă n-a mai fost aprobată, are aproximativ 90 de minute, desfăşurate sub bagheta dirijorului Radu Popa, alături de care s-au aflat invitaţii speciali Mircea Baniciu şi Ovidiu Lipan Ţăndărică, mezzosoprana Mihaela Ispan, baritonul Dan Patacă, corul „Ion Românul“ şi Orchestra Filarmonicii Banatul din Timişoara.

Evenimentul a debutat cu speech-uri rostite de primarul Nicolae Robu, subprefecta Liliana Oneţ şi directorul Filarmonicii “Ioan Coriolan Gârboni” şi a inclus acordarea distincţiei de cetăţean de onoare lui Victor Cârcu. “Meşterul Manole” a fost un proiect de operă-rock al formaţiei Phoenix, cristalizat în anul 1973, însă needitat niciodată pe disc din cauza cenzurii. Dar Phoenix a scos un E.P. cu titlul “Meşterul Manole”, care a conţinut trei piese compuse pentru prima operă rock românească, care nu s-a mai concretizat din cauza cenzurii autorităţilor.

Spectacolul are trei acte. Conform înţelegerii dintre Filarmonica Banatul şi Josef Kappl, opera “Meşterul Manole” urmează să fie pusă în scenă de cinci ori în următorul an. Balada “Meşterul Manole” pe care o cunoaştem se datorează poetului Vasile Alecsandri, care a cules-o şi a

Marius Baţu

adăugat-o în volumul său “Poezii populare”. Proiectul realizat de Primăria Timişoara, Asociaţia Pro Philarmonia şi Filarmonica Banatul a fost lansat ca „un vârf de lance al Timişoarei către titlul de Capitală Culturală Europeană”. Josef Kappl s-a declarat fericit să îşi realizeze, după ani de aşteptare, unul dintre cele mai importante proiecte muzicale şi să lucreze din nou cu unul dintre primii textieri ai formaţiei Phoenix, însă a atras atenţia că lucrarea “Meşterul Manole” nu are nimic de-a face cu Phoenix

MUZICĂ, FOLK şi POEZIE. Timp de trei zile, Sibiul a fost gazda Festivalului Naţional de Muzică Folk şi Poezie, eveniment aflat la cea de-a IX-a ediţie. Printre invitaţi s-au numărat cantautorii Raluca Cismaru, Marius Baţu (Poesis), Mircea Baniciu, Fox Studis - soţii Tatiana şi Marius Ojog, Mircea Florian, Alina Manole, Ada Milea, Mircea Vintilă, precum şi actorii Ioana Blaga Frunzescu, Mircea Bodolan - fost director al teatrelor Maria Filotti şi George Ranetti, dar şi valoros cantautor, Ion Caramitru, Nicolae Călugăriţa – recital impresionant cu fragmente din “Păpuşarul” de Gilles Segal.

Fiecare zi a inclus momente folk şi un recital poetic. PROGRAMUL a fost următorul: vineri: Ioana Frunzescu – poezie Raluca Cismaru, Poesis, Mircea Baniciu; sâmbătă: Fox Studis, Ion Caramitru – acompaniat de violoncelistul Adrian Naidin, Mircea Bodolan, Mircea Florian; Duminică: Nicolae Călugăriţa, Alina Manole, Ada Milea Mircea Vintilă Prezentator: Florin Silviu Ursulescu.

Ca de obicei, festivalul s-a desfăşurat la Teatrul GONG (director - Mihaela Grigoraş), spaţiu cultural cum nu se mai poate mai potrivit pentru un astfel de eveniment complex. Prin ineditul ideii, prin valoarea invitaţilor, prin rigurozitatea organizării, acest eveniment cultural se detaşează de festivaluri asemănătoare existente în alte oraşe.

GALA „STELE ROMÂNEŞTI”. Prima ediție a manifestării a avut loc la World Trade Center Bucureşti, când a fost sărbătorit Ovidiu Lipan Țăndărică pentru împlinirea a 50 de ani de activitate artistică. După ce artistul a fost decorat de către doi dintre preşedinții României – Meritul Cultural în Grad de Cavaler (acordat în 2004 de către preşedintele I. Iliescu) şi Meritul Cultural în Grad de Ofițer (acordat în 2007 de către preşedintele T. Băsescu), iar în 2003, Ministerul Culturii şi Cultelor i-a acordat Premiul de Excelență pentru întreaga activitate – acum Primăria Municipiului Bucureşti i-a acordat diploma *In Honoris* pentru remarcabila contribuție adusă vieții cetății Bucureştilor. Nancy Brandes - de la Tel Aviv, Mircea Baniciu, Ioan Cărmăzan, Marius Mihalache, Mani Neumann - de la Dortmund, Rona Harner - de la Paris, Stelu Enache, Ruxandra Săraru, Alexander Lipan, Grupul Balcano şi Fanfara 10 Prăjini au urcat pe scenă pentru a depăna amintiri sau pentru a încânta publicul cu momente muzicale live. Firma Revolver, în calitate de co-organizator şi producător al evenimentului (co-producător: TVR) va continua acest proiect cu un turneu aniversar „Ovidiu Lipan Țăndărică - 50 de ani de activitate”.

Ovidiu Lipan Tăndărică

„FOLK FĂRĂ VÂRSTĂ”. Concursul aflat la cea de a VII-a ediție, în noul său format – la nivel de sectoare ale Capitalei – continuă să bucure liceeni din majoritatea colegiilor din Capitală. La fiecare eveniment de până acum au participat elevi selectați de la câte 9 sau 10 licee, competiția fiind mult mai strânsă. Evenimentele „Folk fără vârstă” s-au desfăşurat, cu mult succes, în sectoarele 4, 1, 2 şi 6, apoi în sectorul 3. Mai precis la Colegiul Național „Matei Basarab”, a poposit „Folk fără vârstă”, evident în organizarea Radio România, Redacția Teatru. Invitații, în juriu şi în spectacol, au fost Ducu Bertzi, Mihai Neniță, Marius Matache şi Ovidiu Mihăilescu, iar prezentarea a fost asigurată tot de către cunoscuta cantautoare Maria Gheorghiu, acum în calitate de redactor la Bucureşti fm.

Maria Gheorghiu

„ST. PATRICK'S' DAY”. 17 martie e ziua Sfântului Patrick, ocrotitorul Irlandei, ocazie cu care Ziua Națională a Irlandei, St. Patrick's' Day, este celebrată anual în întreaga lume. Începând cu 2008 Asociația Culturală Româno-Irlandeză a inițiat organizarea anuală a Serbării St. Patrick's Day în aer liber în capitala României. A 7-a ediție s-a desfăşurat în centrul istoric al Bucureştilor, zona Lipscani-Smârdan. Programul ediției de anul acesta a inclus grupurile de dans irlandez Irish Way şi SteySha precum şi formațiile muzicale Na Buachailli din Irlanda, cimpoierii Bordo Sarkany din Ungaria, Shannon Ceili Band, The Sorted Sessions.

Andrei Tudor, Alina Sorescu şi Vlad Miriță în recital

Oana GEORGESCU

Acompaniați la pian de compozitorul Andrei Tudor, Alina Sorescu şi tenorul Vlad Miriță au susținut un recital cu piese muzicale de dragoste şi partituri celebre cu ocazia prezentării colecției semnată de designerul Alexandru Ciucu, furnizor oficial al Casei Regale a României. Soțul frumoasei interprete care a şi prezentat fashion-show-ul alături de Virgil Ianțu, şi-a conceput şi prezentat noua colecție Miss&Mister Bespoke 2014 într-o manieră unică. Cele patru teme - Relax, Business, Ceremony şi The Magic Black Dress - au fost prezentate pe muzică live interpretată la pian de Andrei Tudor. Evenimentul a reunit personalități din lumea artistică, a muzicii şi a modei, din showbiz şi oameni de afaceri. *„Am ales negrul ca unică dimensiune cromatică, pornind de la conceptul* The Magic Black Dress. *Am ales ca elemente definitorii, pentru colecția de damă, dantela şi catifeaua neagră. De ce am creat rochii de cocktail, după o perioadă atât de îndelungată dedicată vestimentației masculine?” – a argumentat Alexandru Ciucu. “Pentru că, purtând o ținută creată de un bărbat, orice femeie va avea garanția că este irezistibilă sexului opus. Am creat pentru femei aşa cum şi-ar dori bărbații să le vadă îmbrăcate. Femeia rafinată, cu stil, de o eleganță sobră, decentă şi, totuşi, îndrăzneață. Şi nu în ultimul rând a fost muzica live, muzica de dragoste care a dat sens colecției mele…”.* (Foto: Sebastian Oros)

Andrei Tudor

PACHETUL DE ACASĂ, music-hall studențesc

Ruxandra MIREA

Acum, la început de primăvară, se simte o energie nouă în constelația… Facultății de Arte, Universitatea “Ovidius” din Constanța. Manifestarea *Primăvara Artelor-2014,* aflată la cea de a doua ediție, reuneşte spectacole, recitaluri, concerte, sesiuni de comunicări, expoziții, mese rotunde, work-shopuri. Cadrele didactice şi studenții acestei instituții tomitane au capacitatea, puterea, exuberanța de a fi creativi, de a se exprima artistic, în sunete, în culori, în ritm de dans sau în atingerea şi ghidarea Thaliei. Pe parcursul a două săptămâni, 31 martie - 11 aprilie 2014, activitățile ştiințifice şi artistice desfăşurate într-o ținută academică conturează vizibila maturitate a colectivului Facultății de Arte, orientat spre un demers cultural constructiv şi formativ.

Primul eveniment, deja aplaudat, a fost un spectacol de music-hall, nimic mai potrivit în această primăvară, când sărbătorim ziua internațională a Teatrului, 27 martie, şi ziua internațională a Umorului, 1 aprilie. În *Aula Magna* a “Universității” *Ovidius* din Constanța a avut loc spectacolul *Pachetul de acasă*, un music-hall studențesc, a cărui temă a fost în acord cu frenezia vârstei celor care s-au aflat pe scenă. “Dirijorul” acestui spectacol a fost muzicianul, profesorul universitar doctor, Mitică Lupu. Spontaneitatea, farmecul, fantezia, culoarea, sunt atribute pe care artistul le-a amalgamat în laboratorul său, impresionând publicul şi de această dată. A înaripat imaginația tinerilor spre o lume a cunoaşterii cu accent deosebit spre avânt, libertate şi nonconformism, sau a celor aflați la vârsta maturității, stârnindu-le nostalgia celor mai frumoşi ani ai tinereții, studenția, când pachetul de acasă era vital şi de neînlocuit. O partitură dinamică, jovială, exuberantă şi… dansantă a fost concepută de compozitorul Mitică Lupu. Spectacolul a fost elaborat asemeni unei suite teatrale, alternând glumele cu şlagăre, dialoguri, cuplete

muzicale, parodii şi momente coregrafice. Suportul melodic al partiturilor a aparţinut unor compozitori precum Gioachino Rossini, Carl Zeller, D. M. Rodriguez, Mitică Lupu, asigurând spectacolului vivacitate şi tremollo interior. Un adevărat foc de artificii, din care a răzbătut talentul omului de teatru şi de muzică Mitică Lupu, generozitatea şi naturaleţea profesorului în a amplifica harul tinerilor actori. Alături, ca întotdeauna, i-au susţinut proiectele şi i-au asigurat împlinirea lor poeta Carmen Aldea Vlad şi actorul Florin Pretorian. Împreună au putut revigora acest gen al music-hall-ului, uitat pe nedrept, un elixir al bunei dispoziţii, ce reuneşte scheciuri, muzică (şansonete, tango-uri, romanţe, canţonete), efecte de lumină şi coregrafie.

Unicitatea spectacolui, tentă *sine qua non* a oricărei creaţii, a scos la iveală jocul de scenă al tinerilor artişti, studenţii anilor I, II, III, specializările Arta Spectacolui, Actorie şi Coregrafie, precum şi a studenţiilor masteranzi Arta Spectacolului de Music-hall. Cu emotivitate constructivă şi aplomb exprimat gradat ascendent pe parcursul spectacolului, tinerii actorii şi-au construit rolurile de zi cu zi, ale unor studenţi care, cu nerăbdare, aşteaptă…pachetul de acasă.

Concepţia regizorală a Danielei Hanţiu, conferenţiar universitar doctor, decanul Facultăţii de Arte, a evidenţiat fiecare intervenţie a studenţilor, valorizându-i, stimulându-i în demersul lor componistic. În jurul personajului femeii de servici din cămin, ce are abilitatea de a surprinde amănuntele cotidiene, adeseori… picante, interpretată cu reală virtuozitate şi tehnică vocală de către Eliza Nirlu, bagheta regizorală a Danielei Hanţiu a reunit şi construit întreaga acţiune a spectacolui, imprimând salutar ritmul acţiunii şi atmosfera vivantă a unui cămin de studenţi. Regia tehnică, a fost asigurată cu eficienţă, implicare şi emoţie de către asist. univ. drd. Mirabela Moroşan, având sprijinul tehnic (lumini) al lui Daniel Chicioroagă.

De la pupitrul regiei muzicale şi-a asumat cu responsabilitate partitura armonioasă a spectacolului studentul masterand din anul II, Eugen Drăgan, specializarea Arta Educaţiei muzicale. Aflat mereu în consonanţă cu evenimentele muzicale, fie de la nivelul formaţiei muzicale în care activează, Muzica militară a Forţelor Navale, fie de la cel al studiilor masterale, Eugen Drăgan a dat dovadă de talent şi instruire muzicală, fiind o speranţă pentru onoranta profesiune.

Corpul performant al cadrelor didactice, care a condus în seara de 31 martie, dar mai ales în timp, pregătirea profesională a tinerilor actori, a avut bucuria să îi aplude, asemeni publicului, la scenă deschisă. Îi enumăr, asigurându-i de aplauzele noastre pentru încercata, dar nobila profesie de cadru didactic: conf. univ. dr. Radu Niculescu, conf. univ. dr. Geo Dobre, lect. univ. dr. Gavril Borodan, lect. univ. dr. Dana Enache-Trifan, lect. univ. dr. Alexandru Şerbănescu, lect. univ. dr. Andreea Bratu, asist. univ. dr. Clara Ghiuvelechian, asist. univ. drd. Emanuel Cristoiu, asist. univ. drd. Liliana Cornilă. Culoarea şi freamătul acţiunii au fost sugestiv surprinse atât pe afişul spectacolulu,i cât şi în programul de sală, de artistul plastic, lect. univ. dr. Lelia Rus-Pârvan.

Convingătoare, prin antren şi vestimentaţie, au fost toate momentele coregrafice, moderne sau folclorice, ce vizibil au încântat publicul. Se cuvine să menţionăm contribuţia în mişcarea scenică a spectacolului a talentatei balerine, lect. univ. dr. Oana Pisaroglu Ştefan. Ei îi datorăm vigoarea dar şi naturaleţea conturării gesticii şi a atitudinii artiştilor în devenire.

Dovedind bucuria actului împlinit şi ştiinţa de a lăsa în urmă ceva, întregul colectiv ce a asigurat pregătirea spectacolului *Pachetul de acasă* a consonat cu publicul, care, adeseori şi în mai ales în final, a fost răsplătit cu aplauze îndelungi. A fost o iniţiativă salutară a colectivului Facultăţii de Arte, specializarea Arta spectacolului Actorie şi Coregrafie, care a impresionat publicul universitar prin interpretarea profesionistă a studenţilor actori. În data de 31 martie a fost premiera, când şi unde va fi următoarea reprezentaţie?

Femina

Lidia MĂRCUŞ

OTILIA ROMEA. Multă lume se va fi întrebat ce a devenit, după 1998, Miriam Otilia Romea, solista care îi aducea lui Horia Moculescu, prin interpretarea ei delicată, Trofeul festivalului de la Mamaia 1995, secțiunea "Creație",

cu "Drag mi-e omul meu drag". Peste 2 ani, tot la Mamaia şi tot la "Creație" urcă pe poziția a 3-a inspirata creație a lui George Natsis, "Oglinda", pentru ca în acei ani să conducă spre premii melodii la Festivalul național al cântecului de dragoste sau să fie laureată a revistei noastre. Dar, întorcându-ne în timp, debutul ei s-a produs la Radio, în 1989, la emisiunea "Orele Politehnicii", pe când era studentă la Facultatea de Energetică, în postura de prezentatoare şi reporter, pentru ca apoi să şi interpreteze câteva melodii. A lansat trei albume remarcabile, foarte bine primite de critica de specialitate: "Ritualul dragostei" (1994), "Revelație" (1996), "Noaptea sânzienelor" (decembrie 1997). Am precizat în acest caz luna, fiindcă în vara lui 1998 pleacă în Franța, unde a cântat un timp într-un celebru cabaret parizian, "Aux trois mailletz". Aici întâlneşte, colaborând cu ei, artişti şi instrumentişti formidabili veniți din toată lumea, cum ar fi şeful ei de orchestră, faimosul compozitor cubanez Rembert Egues, care în momentul de față întreprinde turnee în toată lumea cu spectacolul muzical "Soy de Cuba". Otilia cântă alături de muzicianul trubadur Jacques Boujet, un alt nume apreciat, care în anul 2000 îi devine soț. Peste doi ani se naşte Adélie şi interpreta întrerupe activitatea muzicală pentru a se dedica educației ei, mai ales că a dovedit de mică excepționale aptitudini artistice. Profitând de puținul timp liber, Otilia Romea îşi descoperă alte înzestrări creative, devenind o surprinzătoare realizatoare de originale bijuterii "hand made", perle şi accesorii. Îşi deschide chiar un magazin de profil în orăşelul din Bretania în care locuieşte în prezent. În aceste zile, artista pregăteşte revenirea pe scena muzicală franceză, alături de soțul-muzician şi de... fiica sa, care la 12 ani este deja o pianistă foarte bună, revenire pe care a decis-o în clipa când a aflat de moartea, în Elveția, a bunei sale prietene şi colege, delicata interpretă Luiza Cioca. Către sfârşitul anului, Otilia Romea intenționează să lanseze primul său album pe pământ francez.

MIRELA BOUREANU VAIDA. La recenta finală națională Eurovision, după prima rundă, votul publicului melodia sa, un frumos vals scris de Bogdan Taşcău ("Dl. Problemă"), se afla detaşat pe primul loc, frumoasa solistă a Teatrului de revistă "Constantin Tănase" (care a apelat la cu această ocazie la un mai simplu "Vaida") devenind o surprinzătoare favorită. A venit însă votul restrânsului (şi inegalului, sub raport profesional) juriu de specialitate şi Vaida a căzut pe locul secund, oricum o frumoasă

performanță pentru ea. Din acel moment, interesul melomanilor a crescut, telespectatorii cu alte preferințe cunoscând-o bine în postura de moderatoare a unor emisiuni cu audiență de la Antena 1, Favorit TV, Senso TV, Național TV.

Mirela Boureanu s-a născut în 1982 în Târgu-Frumos, jud. Iaşi, fiind apoi o elevă şi o studentă eminentă, cu o sumedenie de licențe "Magna cum laudae". Din

februarie 2007 este solistă a Teatrului de revistă "Constantin Tănase", unde poate fi aplaudată în multiple ipostaze în spectacolele de mare succes "Poftă bună la Tănase", "Nevestele vesele", "O seară la Tănase", "Bufonii regelui", "Scandal în Paradis", "Dai un ban, dar face!", "Veselia nu-i în criză", "Vara nu-i ca iarna", "Aplauze, aplauze", "Revista revistelor" sau în musicalurile "OK Melody" şi "O premieră furtunoasă". Înzestrată nu numai cu voce, dar şi cu farmec şi talent actoricesc, artista s-a distins prin cîteva creații memorabile pe scena Teatrului național de operetă "Ion Dacian": Beatrice din "Rebecca", Velma din "Chicago", Sally Bowles din "Cabaret". A mai jucat, tot aici, în spectacolul "Broadway Bucureşti", dar a fost şi Groupie în musicalul rock'n'roll "The Rocky Horror Show", montat de Alexander Hausvater. Din 2011 ne propune propriul proiect "Vaida Show & Orchestra", la care este şi producătoare, pentru că antecedentele sale în domeniu sunt marcate de numeroase distincții la concursuri importante de muzică uşoară, cucerite la Baia-Mare, Buşteni, Suceava, Bârlad, Braşov, Botoşani. La TVR a fost finalistă a cunoscutelor concursuri "Bravo, bravissimo" şi "Ploaia de stele", iar în 2001 a concurat la festivalul de la Mamaia, unde, ca orice interpret care cântă şi arată bine, n-a intrat în palmares...Tot în plan muzical, publicul o cunoaşte din postura de componentă a grupurilor dance "Ho-ra" şi "Dor". Poate că pe viitor Mirela Boureanu Vaida va face mai mult loc în activitatea ei, alături de "mirese pentru fiul ei", muzicii, pentru că succesul de la Eurovision ar trebui să dea startul unei cariere de succes, alături de televiziune (Foto: Gabi Boholț).

După 20 de ani...

Tania PELMUŞ

Este mai degrabă o aluzie la romanul lui Alexandre Dumas decât la emisiunea omonimă de la ProTV, dar, dincolo de asta, e emoționant să-i regăsim în imaginile alăturate pe doi dintre cei care au marcat muzica uşoară românească din aceste două decenii. Compozitorul Ionel Tudor se mândreşte cu această imagine din 1992, ținând în mână diploma cu care UCMR îl premia pentru câteva

remarcabile melodii. Student la Conservator fiind, după cum se ştie a pus bazele valoroasei formații Andantino, alături de frații Adrian şi Mircea Romcescu şi Eugen Tegu, dar n-a rămas nici pe tărâmul rock-ului, nici n-a devenit pianist concertist, aşa cum anunța talentul său de excepție pe băncile Conservatorului. A fost promovat la o vârstă fragedă de Sile Dinicu în orchestra Radioteleviziunii, al cărei dirijor este în prezent. În fruntea formației sale, Ionel Tudor acompaniază vedetele şi concurenții la cele mai importante festivaluri de muzică uşoară din țară, "George Grigoriu" (renumitul compozitor a fost socrul său) de la Brăila şi „Dan Spătaru" de la Medgidia.

În cea de-a doua imagine o descoperim, aşa cum era atunci, în 1996, ca elevă a unui liceu din Baia-Mare, pe Paula Seling. O pasionată promotoare a artelor (fiica sa Irina este de altfel în prezent o apreciată actriță), doamna Antoaneta Piloş, a organizat în acel an la Palatul național al copiilor un amplu concurs destinat tinerelor talente, cu frumoase premii. Una din distincțiile importante a revenit atunci formației în care Paula era pianistă şi solistă vocală. Era începutul unei cariere prodigioase, care i-a adus Trofee la „Cerbul de aur", Mamaia, „Aurelian Andreescu", reuşite încercări componistice, succese peste hotare, culminând cu clasarea remarcabilă de la Eurovision, scenă pe care va reveni în luna mai. Îi urăm succes la marea finală europeană din Danemarca, dar şi la examenele de la Conservator, unde este o studentă eminentă.

Concerte

Dan CHIRIAC

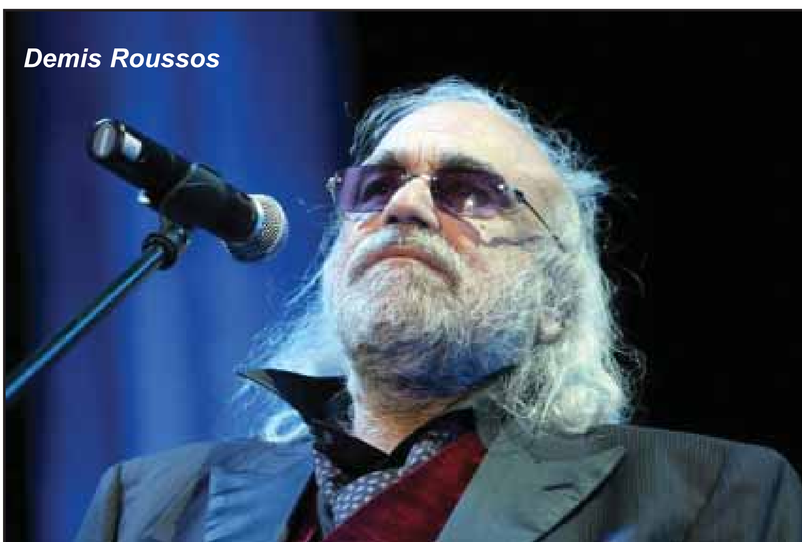
La Casa de Cultură a Studenților București, la Student Club, a avut loc o seară de gală în memoria Mihaelei Runceanu, organizată de Mihai Bogatu. Au fost prezenți fani, prieteni, foşti colegi de breaslă şi toți cei care nu au uitat-o. În program: melodii (clipuri) cu Mihaela Runceanu, amintiri ale celor prezenți despre Mihaela, câteva cântece interpretate de foştii elevi ai Mihaelei. Din păcate, tradiționala vizită a fanilor la Buzău, pentru a depune flori la mormântul Mihaelei Runceanu, nu a mai avut loc, din cauza timpului nefavorabil.

Ediția a 4-a a Festivalului „Fani Adumitroaie" - Blues No Mercy. Un eveniment de două zile, omagiu adus unui muzician decedat în anul 2000, a adus pe scena Talcioc-ului Cultural din Suceava - organizator Bobby Stroe, muzicienii blues-ului românesc, dar şi o participare internațională: Vali "SirBlues!" Răcilă, Raul Kusak, Eugen „Giani" Amarandei, Totu Rareş & Midlife Crisis, Hanno Höffer, Berti Barbera, Dan Saghin şi Claudiu 'Naşu' Purcărin, si două prezențe internaționale: Joe Ruşi (Norvegia, originar din Rădăuți) şi Clay Windham (Texas, SUA). A fost re-editat albumul lui Fani Adumitroaie, Blues Con-Fusion. Deschiderea a fost asigurată de trupele sucevene PEGAS şi KIND OF BURNING

Concert memorabil Deep Purple pe scena Sălii Polivalente. În deschidere Grimus, cu cele mai cunoscute piese ale clujenilor: „Priveşte-mă", „In Your Eyes", dar şi „High", cel mai recent single al trupei. Ian Gillian şi compania au oferit piese cunoscute, aşteptate de fanii genului, compoziții noi, toate împletite armonios cu solo-uri instrumentale - un rezumat a peste patru decenii de muzică rock. „*Après Vous*" a deschis show-ul, urmat de „*Into the Fire*", „*Hard Loving Man*", „*Mule*", „*Lazy*", „*Keys*", „*Perfect*", „*Space*" şi „*Smoke*", cele aproape două ore de muzică live încheindu-se cu „*Hush*" şi „*Black Night*" la bis. Deep Puprle nu s-a dezmințit şi a oferit publicului român un spectacol demn de renumele formației, un exemplu pentru artiştii tineri şi un reper în istoria muzicală internațională. Concertul de la Bucureşti a fost inclus în turneul de promovare a celui de-al nouăsprezecelea material discografic, Now What ?!, şi continuă cu spectacole în Israel, Luxemburg, Belgia, Marea Britanie, Elveția şi chiar Japonia.

Deep Purple

Demis Roussos a cântat în fața unor fani din toate colțurile lumii veniți la Bucureşti pentru a-şi vedea idolul: din Germania, Spania, Italia, Belgia şi chiar Brazilia. In ciuda vârstei înaintate şi a stării sale de sănătate, Demis a susținuat un concert de peste două ore, iar pe lângă celebrele sale hituri: „My Friend The Wind", „Forever And Ever", Goodbye My Love Goodbye", artistul a completat show-ul cu piesa cu influențe greceşti „Dinata Dinata".

Demis Roussos

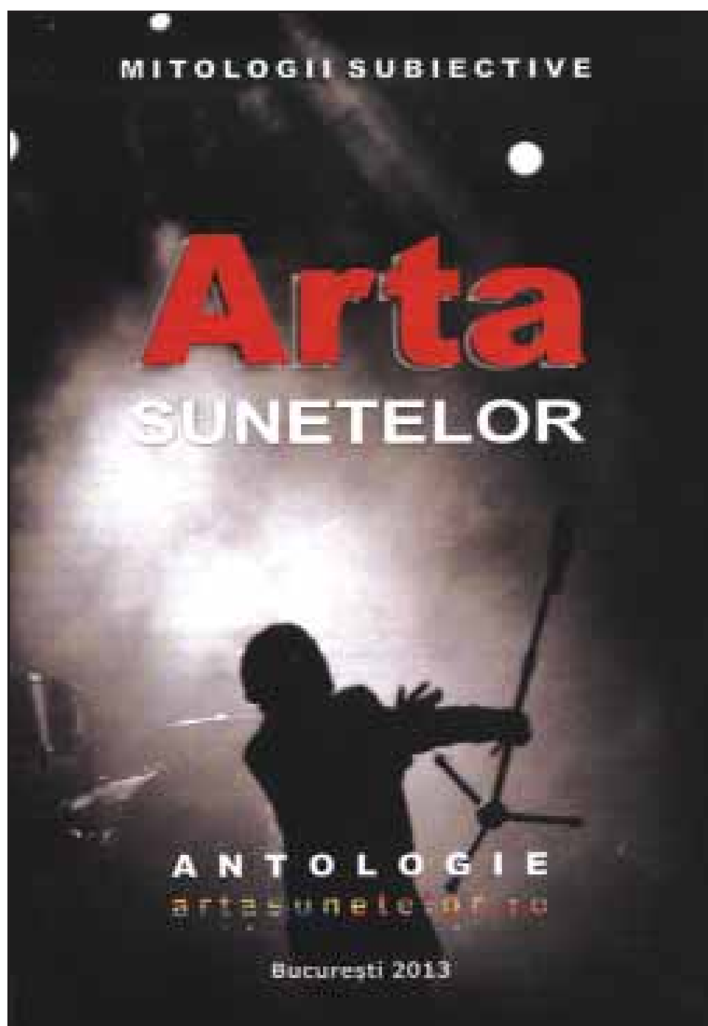
Pink Martini a susținut un concert cu peste 4000 de fani la Sala Palatului din Capitală. Showul a făcut parte din turneul european de promovare a albumului cu numărul şase din cariera trupei, "Get Happy". Cei 11 (o "mică orchestră") cântă jazz, pop, samba, bossa nova, în limbile engleză, germană, chineză, spaniolă, japoneză, turcă, farsi şi română - piesa "Până când nu te iubeam" a Mariei Tănase, prima lor piesă oficială în limba română.

La Sibiu, la Teatrul Gong, a avut loc a şaptea ediție a WORLD MUSIC FESTIVAL SIBIU. Pe scenă au urcat Lands Sarichioi (Rusia-România), Bartholo Claveria Flamenco cvartet (Spania), Klezmer Mazeltov (Israel-România), Sentir Flamenco (Spania-România), Fabula Rasa (Ungaria) precum şi Cornelia Tihon.

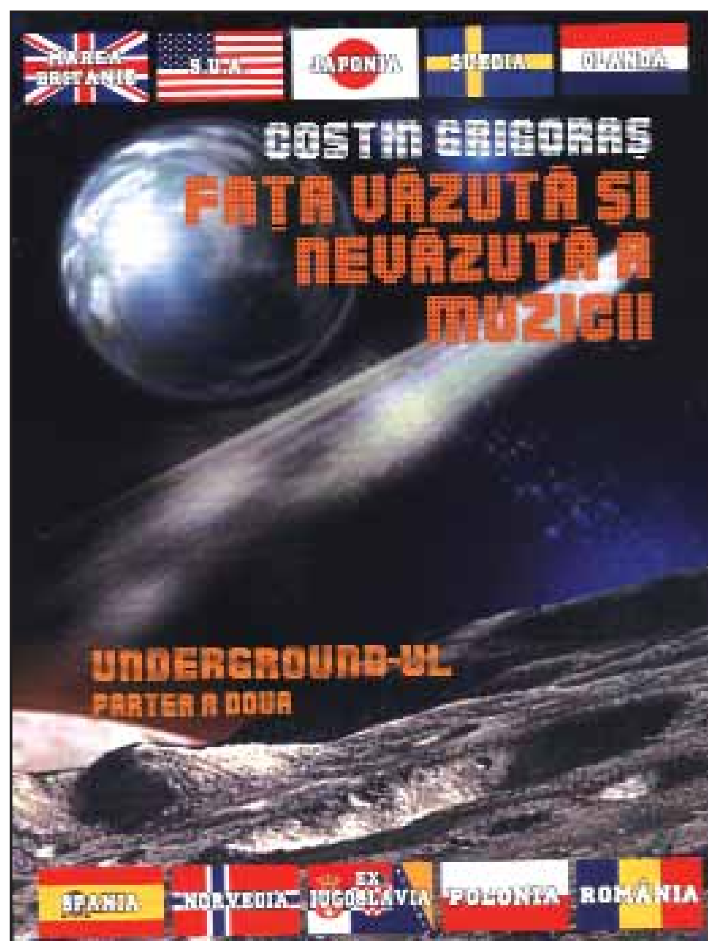
Recenzii

Florin-Silviu URSULESCU

ARTA SUNETELOR. Revista pe internet **Artasunetelor.ro** a lansat primul ei volum tipărit. Cartea **Arta Sunetelor** are un cuprins deosebit de atractiv, cu texte de referință, nepublicate în spațiul virtual: "*Cine dădea muzică la toată România?*" (**Florin Silviu Ursulescu**), "*Pietre rostogolite pe islaz*" (**Dumitru Ungureanu**), "*Scurtă istorie a chitarei electrice*" (**Gabriel Petric**), *"Team of sounds"* (**Denis Dinulescu**), "*Rock sub seceră şi ciocan*" (**Nelu Stratone**), "*Crâmpeie de suflete*" (**Ioan Big**), "*Mini istoria muzicii country*" (**Ovidiu Moldovan**), *"Remember the 60's"* (**Mircea Giurgiu**), "*Doinind pe lângă blues*" şi multe altele. Printre invitații acestei ediții se numără: **Radu Paraschivescu, Teodora Ionescu**, **Marius-Christian Burcea**, **Costin Grigoraş** şi **Emil Răducanu**. Nu lipsesc fotografiile şi caricatura cu personalitate semnate **Iulian Ignat, Gabriel Olteanu, Miluță Flueraş**, **Cristian Topan, Eduard Mattes**. Cartea **Arta Sunetelor**, format 110/160 mm, are **444** pagini din care **66** sunt fotografii color. Prețul unui exemplar este de 58,9 lei. Această antologie a apărut sub egida **Mitologiilor Subiective** .

FAȚA VĂZUTĂ ŞI NEVĂZUTĂ A MUZICII. O trilogie enciclopedică dedicată lumii sunetelor semnată de scriitorul, poetul şi criticul muzical **Costin Grigoraş.** Un demers editorial configurat din trei tomuri în format academic B 5 (170 / 250 mm), "STARDOM-UL" contorizat la 914 pagini, apoi "UNDERGROUND-UL" – Prima parte cu un număr de 720 de pagini (în final un

index general pentru cele peste 7000 de nume prezente în toate cele trei volume) şi "UNDERGROUND-UL" – Partea a doua cu alte 918 pagini plus placheta "Poeme Rock". În primul volum se regăsesc numele cunoscute ale arealului anglo-american, cu reprezentanții definitorii ai stilurilor muzicale (blues, merseybeat, country, folk, jazz-fusion, punk, new wave, dance, soul, pop, new age, metal, rock psychedelic, heavy-metal, pop, hardcore, rock alternativ, A.O.R., soft-rock, raga-rock, avangardism, grunge, funk, rap-hip hop, glam, garage, industrial, prog, rock'n'roll, etc.). Partea întâi a Underground-ului se referă la fenomenul muzical din Australia, Argentina, continentul african, Austria, Belgia, Brazilia, Bulgaria, Cehia şi Slovacia, Chile, Canada, Danemarca, Elveția, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Islanda, Irlanda şi Italia, iar Partea a doua include formații şi interpreți din fosta Iugoslavie, Japonia, Marea Britanie, Statele Unite ale Americii, Suedia, Norvegia, Olanda, Spania, Polonia, Rusia, Ungaria şi România plus alte țări din America Latină (Mexic, Peru, Venezuela, etc.) şi continentul Asia, numit conform poziționării geografice Orientul (Țările Baltice, Indonezia, Filipine, Israel, Turcia, Uzbekistan, Armenia, etc.).

Amintirea lui Mandy (I)

Sergiu CIOIU

La vremea respectivă, m-a întristat tare mult vestea trecerii în “lumea cealaltă” a vechiului meu prieten Armand Penchas. Va fi fiind muzică şi cântec pe lumea cealaltă? Cine poate şti, de vreme ce nimeni nu s-a întors să ne spună cum e ?... Totuşi ar trebui să fie ceva şi acolo căci prea mulţi poeţi, muzicieni, compozitori şi artişti de tot felul s-au grăbit să ajungă pe acel tărâm.... Oricum aici chiar şi după dispariţia omului a rămas o lume de cântec numită MANDY.

Îl ştiam acolo la Bucureşti în strada Paleologu, printre amintiri, melodii, cărţi, fotografii, alături de pianul cel negru “ca ţiganu’” şi cu coada scurtă, Domnul Bösendorfer, la care povesteam amândoi cântece...

Îmi amintesc ziua în care ne-am cunoscut, mai bine zis o seară a unei zile în care drăguţul meu tătic, care nici el nu mai este, mi-a spus că a primit un telefon cam ciudat de la un domn care a întrebat dacă are vreo legătură cu tânărul care cântase la TV cu o seară înainte un cântec de Aznavour sau e doar o coincidenţă de nume. Tata i-a spus că e vorba de fiul său, a notat numărul de telefon; îl am şi acum, 13 83 74. Pe parcurs, numărul abonaţilor bucureşteni s-a mărit, s-a adăugat cifra 6 la începutul seriei... 613 83 74; sun, sun, nici un răspuns... Mandy nu mai este... a intrat în poveste, o poveste cu multe cântece frumoase, adevărate, simţite, dospite, cântate şi purtate cu bucurie în repertoriul meu de artizan al interpretărilor şi al cântecului cu text şi subtext.

S. Cioiu, Al. Mandy

Mandy m-a primit de parcă ne-am fi cunoscut de când lumea. Mi-a făcut cunoştinţă cu Erika, soţia sa, şi cu Sergiu, fiul său de 16 ani. M-a invitat să-l tutuiesc, cu toate că era cu 25 de ani mai în vârstă şi doream să îi arăt respect. Mi-a spus că respectul se cucereşte în timp, se câştigă, se merită, că oamenii se pot respecta indiferent de pronumele cu care se adresează unul altuia şi că Lui Dumnezeu, Însuşi, i te adresezi cu TU. Am lăsat protocolul la o parte şi am ascultat câteva melodii, între care „Cântecul Vântului”, „De ce”, „Venise vremea”. Între timp cafeaua se răcise, atât cât să-i poţi simţi gustul... La cafea m-a întrebat dacă aş fi de acord să înregistrez vreunul din cântecele ascultate. Dânsul era chimist şi farmacist, compoziţia era un *violon d’Ingres*, o mare pasiune... Nu eram un cântăreţ atât de cunoscut, de-abia începusem şi desigur aveam nevoie de un repertoriu variat, interesant, mai aproape de

chanson, cântece care să spună cu adevărat ceva, dată fiind formaţia mea de actor care îmbrăţişasem music-hall-ul sau revista vizând musical-ul, visul actorului ce se vrea total. Eram extrem de plăcut impresionat de faptul că cineva m-a remarcat şi era gata să îmi ofere asemenea cântece. Am început cu înregistrarea lui „De ce” şi a „Cântecului Vântului”, au urmat „Glasul tău” şi „Venise vremea”.

După ce „Cântecul Vântului” şi „Glasul tău” au fost selectate şi premiate la Mamaia, a urmat un moment pe care nu am să-l uit niciodată. Mandy m-a invitat să-l cunosc pe domnul Sachelarie, companionul Mariei Tănase. Pregăteau parastasul Mariei şi s-a vorbit mult despre Marea Doamnă a Cântecului. Anecdote, ziceri, amintiri şugubeţe, beţia unor momente în care doi oameni care o cunoscuseră mai îndeaproape încercau să ţină aprinsă lumina glasului şi farmecului acestei mari artiste pe care o văzusem şi o ascultasem, dar cu care nu avusesem şansa să vorbesc vreodată. A doua zi, la parastas, am cântat în faţa mormântului Mariei, cu lacrimă în glas, „Glasul tău”. Mandy făurise un cântec adevărat, un cântec mare. Îl cânt cu aceeaşi dăruire şi cu o mare încărcătură de emoţie şi astăzi, când în România se cântă din ce în ce mai rar cântece cu acest miez, cu

această poezie, cu acest lirism... aş spune: cântece esenţiale.

Îmi aduc aminte cum într-o după amiază stăteam împreună, lângă Bösendorfer şi l-am rugat să-mi ticluiască un cântec în urma întâlnirii mele cu Gilbert Bécaud. Îl văzusem în spectacol, fusesem foarte impresionat, cu atât mai mult cu cât Valeriu Lazarov, regizorul acelui superb show, m-a invitat să-l prezint din studio, dându-mi astfel prilejul să-l cunosc personal. Emisiunea se transmitea în direct. Îl văzusem pe Bécaud la lucru pe platou, înconjurat de instrumentiştii săi, în perfectă simbioză cu tot ce-l înconjura; un excelent pianist, muzician şi interpret fără pereche, extrem de disponibil în relaţia cu regizorul Lazarov. Îi spun lui Mandy exact ce i-aş fi scris lui Bécaud, sau ce i-aş fi spus dacă i-aş fi vorbit la telefon. Mandy şi-a notat câte ceva din monologul meu spontan improvizat. Câteva zile mai târziu s-a instalat la pian şi mi-a cântat cu o voce aspră şi caldă în acelaşi timp „Alo Bécaud", care avea să devină „Merci Bécaud", pe care l-am înregistrat la radio şi care, câţiva ani mai târziu, a fost înregistrat şi de Dorin Anastasiu pe disc Electrecord. Îl alesese pentru a participa la concursul de interpretare de la Mamaia unde cu acest cântec a obţinut premiul I *ex aequo*. Mai târziu am înregistrat acest cântec în franceză odată cu „Cântecul Vântului"/ „La chanson du vent", înregistrări ce au făcut obiectul unui alt disc produs în Israel.

Mihaela Mihai şi Dorin Anastasiu în casa compozitorului

S. Cioiu

Într-o bună zi aud la radio cântecul „Îţi mulţumesc", în interpretarea Mihaelei Mihai (un nume nou). Era un cântec din repertoriul meu, pe care încă nu apucasem să-l înregistrez. Eram foc şi pară şi puţin frustrat. Interpretarea Mihaelei nu era rea deloc, dar consideram că putea să-l înregistreze după ce eu l-aş fi creat la radio mai întâi. La Mandy aveam uşa deschisă oricând. Ne vedem, îmi descarc sufletul, căci mă simţeam trădat. Calm, Mandy prepară o cafea, scoate o sticlă de votcă şi îmi explică de ce el consideră că e bine să circule cântecele în mai multe variante de interpretări şi că e firesc ca un compozitor să fie sensibil la cererile unor interpreţi talentaţi şi că, în cazul Mihaelei, tânăra şi fermecătoare interpretă, trebuie să fim cavaleri, să o încurajăm şi mai ales să nu fim exclusivişti. Puteam să nu-i dau dreptate?... Mihaela a devenit una din interpretele preferate ale lui Mandy, o cântăreaţă incandescentă, cu transfigurare, care are un repertoriu variat, cu care am făcut câteva turnee şi căreia îi păstrez un sentiment de tandră prietenie. Aş putea spune că, prin cântecul său, Mandy ne-a împrietenit. Fireşte, „Îţi mulţumesc" e înregistrat la Radio şi într-o variantă Sergiu Cioiu. Este una din înregistrările mele preferate şi pot spune că am primit sincere şi calde cuvinte de apreciere şi de la Mihaela Mihai, pe care o salut şi căreia îi mulţumesc.

Faraonul

Amelia SCORȚARU

În ultima vreme, Dinu Maxer s-a împărțit între activitatea de prezentator, compozitor şi interpret. Cel mai recent proiect al său, muzical şi coregrafic în egală măsură, destinat cluburilor şi evenimentelor speciale, combină în mod ingenios muzica de club cu ritmurile orientale autentice. Este vorba de un show de aproape o oră cu numeroase elemente de mare atractivitate: light show (costume cu aripi orientale luminate – 30 m. de leduri); quick change person (schimbări rapide de costume); fire show (flăcări şi artificii); coregrafie cu evantaie orientale; belly dance; dansuri acrobatice; cover-uri după celebre piese orientale; invitat special Mak Serdy, care nu este altul decât... Maxer însuşi. În acest "Egypto project" Deea Maxer, eroina principală (Cleopatra?), are alături trei dansatori, oferind şi 5 duete cu Dinu Maxer. Prima piesă din spectacol, "Egypto style", este compusă de Dinu Maxer şi Mr. Teen, în varianta ei TV incluzând un fragment din cunoscuta piesă orientală "Fekerny", a cântăreței Haifa Wehbe. A două melodie, "Lights", este semnată, muzică şi text, de Dinu Maxer. Este un proiect extrem de interesant şi original, captând în mod special în plan vizual (piramide, elemente acrobatice), pe care posturile de televiziune l-au promovat intens.

Despărțiri

GEO LIMBĂŞANU

A plecat dintre noi un fost "nume" al radio-televiziunii autohtone, din păcate prea puțin cunoscut noilor generații.

Căci s-a stins GEO LIMBĂŞANU – născut la 14 iunie 1944. Angajat al Redacției muzicale de la Radio-Televiziune devine cunoscut datorită realizării emisiunii METRONOM alături de Cornel Chiriac, începând de la 10 iunie 1967. După fuga lui Chiriac în 1969, spre Radio Europa Liberă, se transferă la Televiziune, unde realizează «Muzicorama TV», împreună cu Ligia Iordănescu. Într-un interviu spunea: "După ce mi s-a transmis, prin «Europa Liberă», să mă duc la München, am rămas pe drumuri prin '73. Am fost şomer, apoi m-am salvat cu filmul, la Buftea". Aşa că ani de zile a bătut drumurile țării, organizând cadrul filmărilor, dar în 1990 a revenit la prima dragoste - Radioul public, apoi la TVR unde a inițiat emisiuni cu reportaje de pescuit sportiv şi vânătoare. Să nu uităm că fusese campion național la proba de pistol viteză.

După ieşirea la pensie (925 ron!) apărea, rar, la întrunirile Fan Clubului „Cornel Chiriac", iar în 2013 şi-a luat o casă în satul Corbu (lângă Constanța). Locuia doar cu bracul său – Dox, vizitat uneori de iubită şi prieteni locali, dar a suferit un atac cerebral, iar luni 27 ianuarie 2014, Geo ne-a părăsit. Nu are rude apropiate şi a fost înhumat în cimitirul satului.

A avut o viață tumultoasă, un destin sinuos, a fost un adevărat personaj, cu farmec personal, cu discurs cuceritor şi povestiri fabuloase. Boem tot timpul, cheltuia fără grijă, a murit sărac, urmărit de bănci pentru datorii. Dumnezeu să-l odihnească! (n.a. Fotografie realizată de Mihai Forsea la cimitirul Reînvierea, lângă mormântul lui Cornel Chiriac).

Florin-Silviu URSULESCU

Cenuşa timpului

Dorin MANEA

Un eveniment-spectacol original, o îmbinare între baletul contemporan şi muzica rock. Spectacolul, din punct de vedere stilistic, este o fantezie alegorică ... o poveste de viaţă cu sentimente interioare dar şi cu trăiri cotidiene: bucuria, tristeţea, teama, speranţa sunt transmise prin coregrafia expresivă şi prin sensibilitatea, subtilitatea şi forţa muzicii originale. O înlănţuire de tablouri în care spectatorul se regăseşte pe sine: inocent, tenace, furios, demn... o clipă de viaţă din care rămâne doar "Cenuşa timpului"...

Autorul spectacolului este Florin Grigoraş. A scris de peste 25 de ani muzică şi spectacole de teatru, spectacole reprezentate pe scenele de pe 4 continente, este leader al grupului Riff, formaţia care de 43 de ani se află în topul grupurilor de rock din România, 10 albume muzicale, peste 3500 de concerte în ţară şi în Europa: Florin Demea - chitară, Mihaela Grigoraş - clape, Adrian Corlaciu - vocal, Laur Făgădar - tobe, Florin Grigoraş - ghitară bass – vocal. Invitaţi: Ciprian Oancea - pian, Cornel Lepădatu - chitară şi vocal, Teodora Bârsan, Ramona Stănilă, Ilie Lazăr, Andrei Albu - backing vocals. Coregrafia: Doina Botiş. Soliştii balerini: Mircea Munteanu, Saaya Pikula, Aleisha Gardner - coregrafă şi Keston Meyer. Regizor: Ovidiu Dragoman - directorul Casei de Cultură a Municipiului Sibiu, care a avut iniţiativa înfiinţării Teatrului de Balet la Sibiu, fondat în urmă cu 5 ani din corpul de balet al Casei de Cultură a Municipiului Sibiu, un proiect ambiţios susţinut în totalitate de Consiliul Local al Municipiului şi de Primăria Sibiu. Costumele: Aurelia Călinescu. Grafica video: CULTURAL Act

Muzicieni români din diaspora (V)

Doru IONESCU

În grila de programe TVR Internațional lansată din martie curent, emisiunea „Lumea şi noi" (prin edițiile zise „O poveste... cu cântec!") pune în undă în fiecare vineri seara, de la ora 20.30, portrete ale muzicienilor români din diaspora. Dacă nu reuşiți să le urmăriți la difuzare, acestea rămân postate pe site-ul tvrplus.ro.

În Toronto, am întâlnit doi solişti români din noua generație. **Gilmar Oprişan** se încadrează în genul pop-rock, cu o activitate underground în România, dar care a renăscut în Canada, unde a emigrat alături de familie. Singur sau cu grupul Nashpa Sound, este un artist întâlnit frecvent pe afişele sărbătorilor româneşti din GTA, cu două discuri la activ. Mai mult, de curând a obținut un rol principal într-un musical – „Pigment a musical" – care urmează să fie jucat în săli nord-americane de renume. **Carmen Corcoz** a intrat în lumea artistică de peste ocean la 13 ani, scriind poezii, în schimb acum înregistrează un al doilea disc R&B, după un prim album cu o destinație caritabilă. Fosta Miss a diasporei române din Montreal este astăzi o vedetă care apare pe copertele revistelor de modă dar, mai mult decât orice, cântă în toate ocaziile posibile, nu în ultimul rând pentru comunitatea românească.

La Londra am dat de **Cornel Sorian**, care a erupt în topurile româneşti cu grupul pop-dance Stigma, devenind unul dintre pionii scenei de profil. Până în 2007, când a repornit de la zero în capitala mondială a muzicii. Astăzi este producător al aspiranților britanici la glorie, într-un studiou de înregistrări din Soho. De ultimă oră: a fost admis la o importantă universitate specializată in producție audio film.

Stabilită din 1986 în Suedia, **Dana Dragomir** a devenit cunoscută în toată lumea ca prima interpretă profesionistă la nai. De când a debutat în forță cu o melodie compusă de celebrul cuplu de cantautori de la ABBA, Benny şi Bjorn, totul a fost ascensiune, fireşte dublată de muncă pe măsură. Cântând deopotrivă "Ciocârlia" şi melodii originale, moderne, un amestec de pop, world music şi new age, PanDana – cum e cunoscută în cele mai multe locuri – a vândut peste un million de discuri. Emisiunea conține şi un interviu cu soțul său, Klas Burling, un producător suedez care a colaborat cu superstaruri din toată lumea, începând cu Beatles.

Cornel Sorian

Descendentă din familia celebrului Iacob Mureşianu, de loc din Braşov, **Ioana German** este psiholog şi poet. Din 2008, înființează la Montreal asociația La Muse Héritage Musical, pentru promovarea muzicii culte, în special a celei clasice româneşti, colaborând deopotrivă cu artişti români şi canadieni. Plus corul La Muse pe care îl şi dirijează, făcând de asemenea parte din Choeur Philharmonique du Nouveau Monde, dirijat de Michel Brousseau, cu care în 2013 a întreprins un turneu în România. Un reportaj pe două continente, plin de surprize, cu un post scriptum în iulie curent, când La Muse va concerta la Casa Studenților din Bucureşti!

REVISTĂ LUNARĂ EDITATĂ DE UNIUNEA COMPOZITORLOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactori:
Mihai COSMA
Octavian URSULESCU
Editorialist: Liviu DĂNCEANU
Şef de producție: Costin ASLAM

Semnează în acest număr:
Marin Marian BĂLAŞA, Corina BURA, Mihai-Alexandru CANCIOVICI, Viorel COSMA, Norela COSTEA, Cleopatra DAVID, Oana GEORGESCU, Doru IONESCU, Florian LUNGU, Sanda MAISTOROVICI, Carmen MANEA, Doina MOGA, Virgil OPRINA, Stephan POEN, Mariana POPESCU, Florin-Silviu URSULESCU, Marin VELEA

www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect.1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro
TIPOGRAFIA - ERICOM PRINT SRL
TEL: 021-410.64.88 ISSN: 1220-742x